

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABÖLÜMÜ DALI
ULUSLARARASI İLİŞKİLER YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

SURİYELİ MÜLTECİ KRİZİNİN ARDINDAN
İSTANBUL'DAKİ AFRİKALI GÖÇMENLERİN
DURUMU

Yüksek Lisans Tezi

ZULKARNAIN MOHAMMED

100024682

İstanbul, Temmuz 2017

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI İLİŞKİLER YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

SURİYELİ MÜLTECİ KRİZİNİN ARDINDAN
İSTANBUL'DAKİ AFRİKALI GÖÇMENLERİN
DURUMU

Yüksek Lisans Tezi

Zulkarnain MOHAMMED

100024682

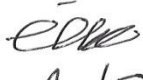

Danışman Doç. Dr. İlke Civelekoğlu

İstanbul, Temmuz 2017

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ONAY SAYFASI

Yüksek lisans öğrencisi...MOHAMMED...in "SOSYALİTARİ MÜLTECİ KRİZİNİN
ARZINDAN İSTANBUL'DA ASİHALİ GÖÇMENLERİN DURUMU..."
konulu tez çalışması jürimiz tarafından Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans tezi olarak
(oybirliği / oyçokluğu) ile başarılı bulunmuştur.

	Adı - Soyadı	İmza
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. İlke Civelekçiyi	
Jüri Üyesi	: Urd. Dm. Binnur Karay	
Jüri Üyesi	: Doç. Dr. Bekir Saatsığılı	

Hazırlamış olduğum tez özgün bir çalışma olup YÖK ve İTİCÜ Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamiyle uyduğumu; yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesinin resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

ABSTRACT

THE PLIGHT OF AFRICAN MIGRANTS IN ISTANBUL IN THE WAKE OF THE SYRIAN REFUGEE CRISIS

ZULKARNAIN MOHAMMED

M.A. Thesis, July 2017

Supervisor: Asst. Prof. İlke Civelekoğlu

**Keywords: African Migrants, International Migration, Social Services, Globalization,
Syrian Refugee Crisis**

This study undertakes to evaluate the impact of the Syrian refugee crisis on the living condition of African migrants in Istanbul. In this regard, the study seeks to examine the opportunities and the challenges that the new Turkish immigration regime occasioned by the wake of the Syrian refugee crisis provides for African migrants. The relevance of this study stems from the fact that very little study is available on African migrants and asylum-seekers in Turkey. Indeed, within the context of the Syrian refugee crisis and the new immigration laws and policies generated therein, this study represents one of the first of such an effort. The findings of the study point to the fact that advocacy mechanism which hitherto helped in bringing to fore the plight of African migrants have been shuttered in the shadows of the Syrian crisis. Again, opportunities for access to social services for African migrants have remained virtually the same with access to the labour market becoming more restricted. Similarly, the cost of housing has increased and sparked a shelter challenge for African migrants.

ÖZET

SURİYELİ MÜLTECİ KRİZİNİN ARDINDAN İSTANBUL'DAKİ AFRİKALI GÖÇMENLERİN DURUMU

ZULKARNAIN MOHAMMED

Yüksek Lisans Tezi, Temmuz 2017

Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. İlke Civelekoğlu

Anahtar Kelimeler: Afrikalı Göçmenler, Uluslararası Göç, sosyal hizmetler,
küreselleşme, Suriyeli Mülteci Krizi

Bu çalışma İstanbul'daki Afrikalı göçmenlerin yaşam durumuna Suriyeli mülteci krizinin etkilerini değerlendirmeyi amaçlar. Bu bağlamda, bu çalışma Suriyeli mülteci krizi ile ortaya çıkan yeni Türk göçmen rejiminin başlattığı fırsatları ve zorlukları incelemekte ve bunun Afrikalı göçmenler için ne gibi imkânlar sağladığını araştırmayı arzu etmektedir. Bu çalışmanın önemi, Türkiye'de Afrikalı göçmenler ve sığınmacılara yönelik çok az çalışma bulunduğundan kaynaklanmaktadır. Nitekim Suriyeli mülteci krizi ve burada oluşturulan yeni göç kanunları ve politikaları konusundaki bu çalışma böyle bir çabanın ilklerinden birini temsil etmektedir. Çalışmanın bulguları, şimdiye kadar Afrikalı göçmenlerin durumunu ön plana çıkaran savunma mekanizmasının Suriye krizinin gölgesi altında düğümlendiğine işaret ediyor. Yine, Afrikalı göçmenler için sosyal hizmetlere erişim imkânları, istihdam piyasasına erişimin daha kısıtlı hale gelmesiyle neredeyse aynı kaldı. Benzer şekilde, barınma maliyeti arttı ve Afrikalı göçmenleri için barınma sıkıntısına neden oldu.

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT	iii
ÖZET	iv
KISALTMALAR	viii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.2 Araştırmanın kapsamı ve organizasyonu.....	4
İKİNCİ BÖLÜM	6
LİTERATÜR TARAMASI	6
2.1 Neden Göç edilir?.....	6
2.1.1 İtme Faktörleri	7
2.1.2 Çekme faktörleri	8
2.2 Göç Kuramları	10
2.2.1 Göç üzerine Neoklasik Teori	10
2.2.2 Göçün Yeni ekonomi teorisi.....	13
2.2.3 Dünya Sistemleri Teorisi	14
2.2.4 Göç Üzerine Sosyal Ağ Teorisi	15
2.3 Göç kuramlarının analizi seviyesi	17
2.4 Araştırmanın teorik olarak kavramsallaştırılması.....	18
2.5 Türkiye'nin Göç Politikalarının Tarihsel Görünümü	20
2.6 Suriye Mülteci Krizi Sonrası Türkiye'nin Göç Sürecinin Hukuksal İçeriği	21
2.7 Türkiye'de Afrikalı Göçmenler, Geçmiş Çalışmalar	23
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	26
METODOLOJİ.....	26
3.1 Araştırma Tasarımı	26
3.2 Hedef Popülasyon.....	27
3.3 Örneklem Metodu	27
3.4 Çalışma Enstrümantasyonu	28
3.5 Kaynaklar ve Veri Analizi	28
3.6 Etik Hususlar	29
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	30
VERİ ANALİZLERİ VE TARTIŞMALAR	30
4.1 İstanbul'daki Afrikalıların Yapısı	30

4.2 Katılımcıların demografik bilgileri.....	31
4.2.1 Katılımcıların Medeni Durumu	31
4.2.2 Eğitim Düzeyi.....	32
4.3 Sosyal Hizmetlere Erişim	32
4.3.1 Sağlık Hizmetlerine Erişim	33
4.3.2 İstihdam ve İşgücü Sorunları.....	34
4.3.3 Konut	36
4.3.4 Eğitime Erişim.....	38
4.5 Sosyal Ağlar Kurtarmada	41
4.6 Afrikalı Göç Durumunu Kavramlaştırma.....	42
BEŞİNCİ BÖLÜM	46
SONUÇ	46
5.1 Sonuç	49
Ek I: AFRİKA'DAKİ MÜLTECİ AKIMLARI VE İÇ DAĞILIM	51
Ek 2: Demografik veriler.....	52
REFERANSLAR.....	54

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1: Analiz düzeyine göre tanımlanan göç teorileri	18
Tablo 4.1: Katılımcıların menşelere göre cinsiyet dağılımı	31
Tablo 4.2: Katılımcıların cinsiyete göre Medeni halinin dağılımı	32
Tablo 4.3: Eğitimin Cinsiyet Dağılımı	32

KISALTMALAR

AB:	Avrupa Birliği
ABD:	Amerika Birleşik Devletleri
AK PARTİ:	Adalet ve Kalkınma Partisi
BM:	Birleşmiş Milletler
ILO :	Uluslararası Emek Teşkilatı
TBMM:	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TC:	Türkiye Cumhuriyeti
UNICEF:	Birleşmiş Milletler'in Çocuklar Fonu

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Uluslararası göç sorunu, kültürler ve medeniyetler arasındaki sınırların bilinçli olarak zayıflatılması ile küreselleşmenin artması karşısında son yıllarda daha da karmaşık hale gelmiştir (Huntington, 1997). Bu olgu, son küresel ekonomik krizin yol açtığı küresel ekonomik zenginliğin yol açtığı sıkıntılar ve gerilemeler nedeniyle daha da cazip hale geliyor. Bu kriz nedeni ile işsizlik oranının artmasına, yatırımların düşmesine ve dolayısıyla hükümetin gelirlerindeki düşüş yüzünden sosyal hizmet sunumundaki kötü performansa neden olduğunu gördük.

Son zamanlarda gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ekonomide vatandaşlar ile göçmenler arasındaki çatışmalara tanık olunan durum, kısmen Küresel katılımın Ekonomik görünümündeki bu gelişmeye bir cevaptır. Bunun vurguladığı şey, göç sorununun "toplumun kıt kaynaklarına erişimi kontrol altına alma vurgusu" ile desteklendiği ve dolayısıyla bu tahsis işlevinin modern toplumlarda vatandaşlık üyelik kriterleri üzerinde derin bir çatışmanın temelini oluşturduğu şeklinde ele alınmasıdır (Turner, 1997: 7). Bu, Marshall'ın kapitalist / refah devleti vatandaşlığı / göç kavramının tartışmasını kaynak paylaşımı ve dağıtımını argümanına vurgu yaparak belirtilmesini getiriyor (Marshall, 1964).

Ayrıca, uluslararası göç akımının artması nedeniyle küresel ekonomik sistemin bazı devletlerde ekonomik sistemi felç edici diğerlerinde ise daha yukarı taşıyan imkânları bu dinamizme yanıt olarak görülüyor. Koser tarafından gözlemlendiği gibi (2007: 1) bugün burada her zamankinden daha fazla uluslararası göçmen var ve onların sayılarının yakın gelecekte artması kesindir. Birleşmiş Milletler verilerine göre,

"Uluslararası göçmen sayısının dünya çapında son on beş yılda hızla büyümeye devam etmiş 2000 yılında 173 milyona, 2010 yılında 222 milyona ve 2015 yılında 244 milyona kadar ulaşmıştır (BM, 2016)". Afrika en az paya (34 milyon ya da yüzde 14)sahipken Asya en yüksek rakama sahiptir 104 milyon (yüzde 43) (a.g.e.). Böylece, bir ulus-devlet haline getirilirse, uluslararası göçmen nüfusu dünyanın beşinci en büyük ülkesini temsil eden duruma gelecektir. Bu eğilimden, uluslararası göçün çağdaş toplumların temel özelliklerinden biri haline geldiği söylenebilir (Bommes and Morawska, 2005).

İlginçtir ki, eğer uygun politikalarla desteklenirse, göç hem misafir hem de ev sahibi toplumlarda kapsamlı ve sürdürülebilir ekonomik büyüme ve gelişmeye katkıda bulunabilir. Örneğin, 2014'te gelişmekte olan ülkelerden gelen göçmenler, evlerine 436 milyar dolarlık havale göndermişlerdir; bu miktar 2013 seviyesine (Dünya Bankası 2015) göre yüzde 4.4 artış göstererek resmi kalkınma yardımını ve Çin dışındaki doğrudan yabancı yatırımlarını aşmıştır. Bu fonlar genellikle eğitim, sağlık, konut ve altyapı yatırımlarıyla ailelerin ve toplulukların geçim kaynaklarını iyileştirmek için kullanılır.

Göç edenlerin gittikleri ülkelerin toplumların toplumsal ve ekonomik düzenlerine önemli katkıda bulunduğu iyi bir şekilde belgelenmiştir. Göçmenler, çoğunlukla ev sahibi ülkelerin sosyo-ekonomik kalkınması için önem taşıyan işgücü piyasasını doldurma noktasında çok önemlidir. Bazı durumlarda, göçmenlerin vergilendirme ve sosyal güvenliğe katkılarıyla ev sahibi ülkelerin girişimci görünümüne ve genel ekonomiye katkıda bulunduğu anlaşılmıştır. Eğitimli göçmenler, çeşitli araştırmalarla örneğin bilim, tıp ve teknoloji alanlarında özel katkılar yapmışlardır. Türkiye'deki göçmenlerin durumunun incelenmesi, göç tartışmalarını, aşırı merkezli Güney-Kuzey göçten Güney-Güney göçüne kaydırmaya yönelik mevcut çabalar bağlamında, tahmini göçün gelişmekte olan ülkeler arasında akmasının gerçekleşmesi Güney-Kuzey bağlamında tahmin edilen kadar büyük olmasına neden olabilir (Ratha & Shaw 2007).

Bir zamanlar dünyanın çeşitli yerlerine göç veren ülkelerden biri olan Türkiye, özellikle gelişmekte olan ülkelerden gelen göçmenler ve sığınmacıların ev sahibi ülkelerinden biri haline gelmiştir. Türkiye'nin göç görünümündeki bu gelişme kısmen,

Avrupa'ya geçişler için en iyi jeo-stratejik konumda olmasına ve kısmen de son on yıllardaki ekonomik büyüme ve kalkınmada görülen ilerlemeye bağlıdır.

Yine 3 milyona yakın Suriyeli mülteciyi Türkiye'ye taşıyan Suriye siyasal krizinin ardından dünya dikkati Türkiye'ye yöneldi. Suriyeli mültecilerin Türkiye topraklarına gelmesi ve mültecilerin ortak sayıları henüz uluslararası siyasal ilgiyi mültecilerin zor durumuna ve diğer göçmen gruplarının durumunun ihmal edilmesine çekemedi, göç alanındaki akademik çalışma, aynı zamanda diğer göçmenleri eşit derecede önemsemeyerek Suriyeli mültecilerin durumunu düzeltmeyi öne aldı.

Gerçekten de ülkedeki diğer göçmen gruplarının sesleri ve hali, ülkedeki iki milyondan fazla Suriyeli mültecinin gölgesinde kaybolmuş gibi görünüyor. Suriye mülteci krizinin ardından ortaya çıkmış olan akademik ilgi bile, diğer göçmen gruplarını ihmal ederek, sadece Suriyeli mülteciler ile sınırlıdır. Dolayısıyla, ülkedeki göç zorlukları bağlamında yeni gelişmeyi kapsamlı bir şekilde incelemek yerine, yeni tartışmalar sadece Suriyeli bakış açısı yönünde çarpıtılmıştır. Bu çalışma, İstanbul'daki Afrikalı göçmenlerin durumu konusunda daha geniş bir göç çalışma modeli çerçevesinde yeni gelişmeyi inceleyerek bu boşluğu doldurmak için ortaya çıkmıştır.

Türkiye'deki bilimsel açıdan en cazip göçmen gruplarından olan Afrikalı göçmenler de bu kadarı yaşıyor. Afrikalı göçmenlerin hayatta kalma stratejilerini belirlemek için daha önce yapılmış çalışmalar dışında Brewer ve Yüksekler (2006) gibi, Afrikalı göçmenlerin durumu hakkında Suriyeli mülteci krizi yanında çok az çalışma yapılmıştır. Yazılı eserlerdeki bu boşluğu doldurmayı amaçlayan bu çalışma ile İstanbul'daki Afrikalı göçmenlerin durumunu, Suriyeli mülteci akışı çerçevesinde incelenmesi önerilmektedir. Özellikle bu çalışma, Suriyeli mülteci krizinin yol açtığı Türkiye'nin göç yasalarının değiştirilmesinin ardından, İstanbul'daki Afrikalı göçmenlerin koşullarının değişip değişmediğini incelemeyi amaçlamaktadır.

Yukarıdakilere ilaveten, Türkiye bu krize tepki olarak bir dizi yapısal ve yasal reform başlattı. Bu reformlar, bu mültecilerin eğitimden sağlık alanına kadar ülkedeki sosyal hizmetlere erişimine imkân sağladı. Ancak, bu reformların ülkedeki diğer göçmenlere ve sığınmacılara uygulanmasına ilişkin yasal kurumların sessizliği, reform tartışmalarında daha fazla endişeye neden olmuştur.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında bu çalışma, dolayısıyla aşağıdaki soruların yanıtlarını arar: Suriye mülteci krizinin Türkiye göç manzarasında yeni yasal reformlar Afrikalı göçmenlerin Türkiye'de yaşama koşullarını ne derecede etkiledi? Yeni yasal sistem, Türkiye'de Afrikalı göçmenlerinin karşılaştığı zorlukları ne derece ele almaktadır? Genel olarak bu çalışma, Suriyeli mülteci akınlarının İstanbul'daki Afrikalı göçmenlerin yaşam alanını ve Türkiye'deki sosyal ve ekonomik hizmetlere erişimini ne ölçüde etkilediğini incelemeye niyet etmektedir.

Belirtilen soruları yanıtlarken, araştırmanın bulgularının, Türkiye'de yeni göç ve göç konularındaki yasal sistemin temelini ölçen deneysel veriler sağlamasına katkıda bulunması, bu araştırmanın asıl amacıdır. Türkiye'de göç üzerine bir dizi eser ya da çalışma olsa da, Türkiye'deki Suriyeli mülteci akımlarının ardından Afrika göçmenlerinin sorunlarını incelemiş olarak az sayıda çalışma tespit edilebilir. Çoğu durumda, ortaya koyulan veriler, bir ülkedeki veya bölgedeki belirli bir Afrikalı göçmen grubuyla ilgili olduğundan yetersizdir (Itlic, 2015). Dolayısıyla bu çalışma, genel bir Afrikalı göçmen alanını benimseyerek topyekûn yeterli cevap alınmasını ummaktadır.

Dahası, göç konusu, hassaslıkla ele alınması gereken kapsamlı bir konudur; bu araştırmacı, bulguların, dikkatlice yeniden gözden geçirilmesinin konuya odaklanılmasına yardımcı olacağını ve dolayısıyla bu alanda hükümet gibi paydaşların konuyla ilgilenmesi için uygun mekanizmanın kurulması konularında yardımcı olmasını öngörmektedir.

1.2 Araştırmanın kapsamı ve organizasyonu

Bu çalışma beş ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, tanıtım bölümü, araştırmanın arka planını, problemin açıklanmasını, çalışmanın amaçlarını, çalışmanın önemini, çalışmanın kapsamını ve organizasyonunu içeren bir giriş sunumunu içermektedir. Bir sonraki bölüm, araştırmanın literatür incelemesi bölümünü kapsamaktadır. İnsanların neden göç ettiğini, göç kuramlarını, uluslararası bağlamda Afrika göçmenlerini, Suriye Mülteci krizinin ardından Türkiye'nin göçünün hukuki bağlamını ve diğerleri arasında Türk göçmen kanunlarını kapsar. Üçüncü bölüm araştırma tasarımını, hedef popülasyonu, veri toplama yöntemini, analitik teknikleri ve çalışma aracını kapsayan araştırmanın metodolojisini inceler. Dördüncü bölüm, veri

analizini ve araştırmanın bulgularını tartışmayı kapsar. İstanbul'daki Afrikalı göçmenlerin çerçevesini, sağlık hizmetlerine erişim, istihdam, konut ve eğitim alanlarını kapsayan Afrikalı göçmenlerin sosyal hizmetlere erişim imkânını içeriyor. Ayrıca, Afrikalı göçmenler ile Türk vatandaşları arasındaki ilişkinin incelenmesi ve Afrikalı göçmen durumunun kavramsallaştırılması da ele alınmaktadır. Beşinci Bölüm, araştırmanın son bölümüdür ve özet, sonuç, alınacak uygun önlemler için öneriler ve çalışmanın çerçevesini de içermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI

2.1 Neden Göç edilir?

Uluslararası göç konusu hem siyaset yapıcılar hem de akademisyenler için tarih öncesi dönemlerden beri büyük bir merak konusudur. Göçün temelini oluşturan değişkenlerin sayısı, insanların göç ettikleri temelleri analiz etmenin basit bir modelini tasarlama çabasına ihtiyaç duyuyordu. Bunun sonucunda "itme faktörü" ve "çekme faktörü" modelleri vardır. İtici faktörler, insanları ülkelerinden göç etmelerine ya da bir yerden diğerine gitmelerine yönlendiren faktörler olarak belirlenmektedir. Bu faktörler, göç eden ülkedeki ceberut yöneticilerin, bireyi kendi ülkesinden dışarı itmesine neden oluyor. Öte yandan, çekme faktörleri, varış yerinin seçimini oluşturan değişkenlerin vurgulamaktadır. Bunlar, göç alan veya ev sahibi ülkeleri göçmenler için cazip hale getiren olumlu yönler olarak belirtilmektedir.

Göç nedenlerinin bu modellenmesine rağmen, birinin diğerinden bağımsız olarak var olduğunu önermek için çok az çalışma vardır. Gerçekten de, her iki faktör de göç alanında daha büyük bir kapsamda aynı anda çalışır. Böylece, çekme faktörü göç akışını tetikleyerek başlattığında, çekme faktörü onu durdurur ve diğer koşullarda itme faktörüne dönüşürken çevrimsel olarak başka bir akış başlatır. İtme ve çekme faktörlerinin yanı sıra, bilgi ve iletişim gibi şebeke faktörleri olarak bilinen diğer müdahale faktörleri, göç sürecinde önemli rol oynayan diğer faktörler arasında seyahat masrafları da vardır. Bu çalışmanın amacı, sadece itme ve çekme faktörleri ayrıntılı

olarak tartışılmaktadır, araya karışan faktörler bu iki geniş model içine batırılmıştır. Bu faktörler aşağıda tartışılmaktadır.

2.1.1 İtme Faktörleri

Göçün itme faktörleri olarak sınıflandırılan değişkenler, göç veren ülkede yaptırım altına alındı. İç savaşlar ve siyasi kriz gibi bu değişkenlerden bazıları göçmenleri kendi ülkelerini terk etmeye zorlarken, bazıları daha az zorlayıcı ve göçmenin değerlendirmesini gerektiriyor. Yoksulluk ve çaresizliğe bağlı ekonomik faktörler göçün itici unsurlarından biri olarak tanımlanmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), diğer ülkelerde daha iyi istihdam olanakları arayışının, uluslararası göçü artıran ana etkenlerden biri olduğunu gözlemlemiştir. Nitekim ILO, mevcut göçmen nüfusunun yaklaşık yarısının daha iyi istihdam olanaklarına erişebileceğini ve yaşam biçiminin göçün yakıt faktörünü oluşturduğunu tahmin etmektedir (Uluslararası Çalışma Örgütü Genel Sekreteri, 2008). Bazen bu durum emekler için daha iyi ücret garantilemektir. Bu faktörlerin birleşimi, Sahra altı Afrikalıların dünyanın diğer bölgelerine göç etmesinde gözlenebilir.

Göç, ekonomik nedenlerin dışında, iç savaşlar, siyasi ve dini zulümler, etnik ve kabile çatışmaları açısından siyasi istikrarsızlıktan da kaynaklanmaktadır. Bu olayların etkileri, insanları kendi ülkelerinden mülteci ve sığınmacı olarak diğerlerine götürür. Mültecilerin Statüsüyle İlgili 1951 Cenevre Sözleşmesi, bu kategoriyi "ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen her şahıs..." olarak tanımlıyor (1951 Mülteci Statüsüne İlişkin Sözleşme). 2011 yılında, mülteci, sığınmacı, ülke içinde yerinden olmuş kişiler ve vatansız insanları içeren "ilgi alanındaki nüfus" toplamının 35,4 milyon kişi olduğu tahmin ediliyor; Bu kişilerin 10,4 milyonu mülteciydi. Buna ek olarak, mülteci nüfusunun yüzde 80'i gelişmiş ülkelere ziyade gelişmekte olan ülkelere barındırılıyordu (UNHCR İstatistik Yıllığı 2011).

Şu anda, Suriyeli mülteci krizi, çatışmanın neden olduğu göçün en net göstergesini temsil etmektedir. Suriye'de siyasi ve sivil karışıklığa bağlı olarak 2011 yılında başlayan kriz, ülkesini terk eden Suriyeliler Türkiye, Lübnan ve Mısır gibi komşu ülkelere kaçtı.

"Suriyeli insanların yarısından çoğu evlerini terk etmek zorunda kalırken, 250 binin üzerinde insan öldü, bir milyondan fazla insan yaralandı. Ortalama olarak, 2011 yılından bu yana, 50 Suriyeli aile her günün her saatte bir yerinden edilmektedir. 2015'te sadece 1,4 milyondan fazla kişi ülkede ikinci veya üçüncü kez yerinden edilmiş, ancak artan sayıda sivil nüfus komşu ülkelere kaçıyor ve bölgenin ötesindeki emniyet için hayatlarını tehlikeye atıyor." (UNHCR 2016: 3). Suriye krizinin yanı sıra, birçok kişinin evini terk etmesine neden olan Somali krizi ve Afrika'daki diğer siyasi çatışma yüz binlerce kişiyi komşu ülkelere veya ötesine taşımaya zorlamıştır.

Taşkınlar, kasırgalar, açlık ve tsunamiler gibi doğal felaketler de gönülsüz göçün temelini oluşturmuştur. Bu sorunlar, altyapıyı baştan inşa ve benzeri yollarla beklenmedik harcamaları devletlerin yetersiz bütçelerine yüklediği için kalkınmayı baltalamaktadır. Az gelişmiş ekonomilerde, yoksulluk durumlarını kötüleştirmekte ve sağlık ihtiyaçlarını zorlamaktadır. Tarihsel açıdan, temel gıda maddesinin tükenmesinden kaynaklanan 1840'ların İrlanda kıtlığından bahsedilebilir. Bu durum açlığa bağlı olarak birçok kişinin ölümüne ve yüz binlerce kişinin komşu ülkelere ve ötesine kaçmasına neden oldu. Bunun net sonucu olarak 1841 ile 1951 yılları arasında İrlanda nüfusunda %17'lik bir düşüş yaşandı (Daniels 2002). Özellikle Boston, New York ve Chicago'da bulunan İrlandalı kökenli Amerikalı ve Kanadalı nüfus, soyunu bu döneme kadar izleyebilir (Daniels 2002). Daha yakın zamanlarda, "çevre mülteci" terimi, çevresel felaketlerden kaçan göçmenleri tanımlamak için kabul edilmiştir.

2.1.2 Çekme faktörleri

Göçün çekici faktörleri, göçmenleri diğerlerinden farklı olarak çeken bir ülkedeki faktörlerle ilgilidir. Tıpkı itme faktörü alanındaki gibi, ekonomik teşvikler göç için çekici faktörlerin koridorlarındaki önemli değişkenlerden biri olarak tanımlanmaktadır. Özellikle gelişmiş ülkeler olmak üzere diğer ülkelere göç edenler genellikle kendi ülkelerinde yaptıkları işlerle meşgul olurlar. Yapısal fark, genellikle ev sahibi ülkelerde daha yüksek maaştır. Benzer şekilde, bu ülkelerde daha iyi sosyal güvenlik ağları ve refah imkânları bulabilirler. Bu yardımları çoğaltmak ve kullanmak, bu göçlerin gerçekleştiği üsler olarak, mutlaka daha iyi istihdam yolları bulma ihtiyacı anlamına gelmemektedir.

Bu durum Meksika'dan ABD'ye göç akımlarına atfedilebilir. Çoğu durumda Meksikalılar, iş bulma ihtiyacı veya Meksika'da istihdamın bulunmaması nedeniyle ABD'ye taşınmazlar. Meksika'daki işsizlik oranı 2011'de %5,2 ile ABD'deki işsizlik oranı %9'a kıyasla ABD'den daha iyiydi(Endeks Mundi). Yine de, Meksikalılar ABD'ye ilerlemeye devam ediyor. Bu durumda Hanson'un (2003) gösterdiği açıklayıcı değişken, ABD'de aynı iş tanımının Meksika'ya kıyasla önemli ölçüde yüksek ücretli olmasıdır. Bu nedenle, Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (NAFTA) yoluyla iki ülke arasında ücret birliği sağlamaya yönelik çabalara rağmen, iki ülke arasındaki ücret farkı katlanarak artmaya devam etmekte ve bunun sonucunda ABD'ye yapılan Meksika göçü artmaktadır. Kısaca, Meksikalıların ABD'ye göç etmesinin, Meksika'daki işsizlik, iş garantisi kaygılarından dolayı değil, aynı iş için ABD'de daha fazla ücret almayı garantilemekten kaynaklanmaktadır.

Göçün diğer bir çekici faktörü gelişmiş dünyadaki düşük vasıflı işgücünün talep havuzuyla ilgilidir. Gelişmekte olan ülkelerden farklı olarak, düşük vasıflı işgücü talebi, bu ülkelerdeki hizmet sektörünün büyümesine büyük ölçüde bağlı olarak hemen hemen tüm gelişmiş ülkelerin temel bir gereksinimi haline gelmiştir. Gelişmiş ülkelerin emek sektörünün yüksek ücret ve mesleki ilerleme vaat eden alanlarla ilgilenen yüksek vasıflı kişilerle neredeyse doldurulduğu göz önüne alındığında, ekonominin yarattığı sayısız düşük vasıflı istihdam alanı boş kalmış ve göçmenlerin bu konudaki önemi işte buradadır. Kanada'ya giderek artan göç akını, son birkaç yılda göçmen nüfusunun iki katına çıkması şüphesiz bu duruma örnektir (Geddes, 2012). '2006'da Stephen Harper'ın Muhafazakârları iktidara geldiğinde Kanada'da 255.440 yabancı geçici işçi yaşıyordu. 2010'a gelindiğinde, sayıları 432.682'ye ulaştı. (Geddes, 2012)

Ayrıca, bazı ülkelerin siyasi görünümü, onları özellikle çatışmadan kaçan göçmenler için önemli yerler haline getiriyor. Değişik azınlık gruplarının varlığını, yaşamını ve refahını teşvik etmek ve korumak isteyen siyasi sisteme sahip ülkeler; Irk, siyasi görüş ve din, çoğunlukla kendi ülkelerinde siyasi veya dini zulümlerden kaçan kişiler veya gruplar için önde gelen cazibe alanlarından. Herhangi bir çatışma ülkenin dışına göç etmeye yol açtığında, çatışma objektifleri de varış ülkelerinin hesaplamasına dayanır. Geçmiş bir yana bırakırsak, hedef ülkelerde daha iyi sağlık sistemi, daha iyi eğitim sistemleri, hâlihazırda var olan ulusal bağlar, göçmenlerin ana vatanlarından kurulu bir topluluğun

varlığı veya kişisel cazibe gibi unsurlar yoluyla kurulan yerel Kültür, dil ve tarih gibi diğer unsurlarla ilgili çekme faktörleri vardır.

2.2 Göç Kuramları

Uluslararası Göç, politik, sosyal ve ekonomikten kültüre kadar yönleriyle toplumsal yaşamın tüm alanlarını kapsar. Bu 'disiplinler arasında konuşma' etrafında uzanan kapsamlı bir yaklaşım gerektirmektedir(Brettell ve Hollifield 2007). Göç tartışmanın bu çok disiplinli cüruf fenomeni açıklamak için bilim adamları tarafından ortaya konan teoride belirgindir. Bu bölüm, göç tartışmalarının genel olarak kavramsallaştırılmış yönlerinden bazılarını ışık tutmayı amaçlamaktadır ve bu tartışmanın yansımaları bulduğu çerçevenin üzerinde durmaktadır.

2.2.1 Göç üzerine Neoklasik Teori

Göçün neoklasik teorisinin vurguladığı anlayışı, göç meselesinin, emeğin farklı pazarlardaki ücretler açısından cazibe değerinden kaynaklandığını ortaya koymaktadır. Bu alandaki uluslararası göç, göçmenlerin ev sahibi ülkelerdeki yüksek kazanım beklentileri kadar göç alan ve göç veren alanların arasındaki ücret farklılıkları kavramıyla da ortaya çıkmaktadır (Todaro 1969: 140). Bu düşünceyi klasik olarak destekleyen çalışmalar Hicks (1932), Lewis (1954) ve Harris ve Todaro (1970) 'te sunulmaktadır. Bu çerçevenin görüntüsünde, uluslararası Göç ekonomik koşullardaki rasyonellik temelinde ölçülür. Aynı şekilde, insanlar yalnızca diğer coğrafi alanlardaki emeklerinin karşılığı mevcut yaşam alanlarında olduğundan yüksek ve tatmin edici olduğu yönündeki etkili hesaplamalarla kendilerini ikna ettikten sonra hareket eder. Dolayısıyla, teori, göçün, emek arzındaki ve talebindeki coğrafyayla kaplı farklılıkların doğuşunu vurgular; bu da, 'emek yoğun ve sermaye yoğun ülkeler' arasında emeği geri getirir. Dolayısıyla, ücret, teorisinin iş ve yatırım teşebbüsleri için kâr gibi dönüm noktası olarak bulunur.

Kaynak tahsisinin etkinliğini belirleyen teoriye dayanarak, teori, ücret farkları ile göç akışları arasındaki doğrusal bir ilişkiyi öngörür (Bauer ve Zimmermann 1999; Massey ve diğerleri 1993; Borjas 2008). 'Göçten kazanılan kazançların maliyetlerini geçersiz kılabilmesi için gerektiği gibi %30'dan fazla ücret farklılığı belirlendi' (Mansoor ve

Quillin 2006; Krieger ve Maitre 2006). Bu klasik konudan hareketle göç, ücretlerin gerçek getirilerine dayanan bir olgu olarak ortaya çıkıyor; bu da, önceden hesaplanmış ücreti kendilerine sağlayan tam bir iş güvencesi durumunda emeğin başka alanlara göç etmek istediğini gösteriyor. Buna rağmen, sermaye yoğun ekonomilerin gelecekteki iş beklentisinin azalması görünür olduğundan, temel tezin "fiili kazançlardan, istihdam olasılığına bağlı olarak beklenen kazançlara" değiştirilmesi gereği oluştu. Bauer ve Zimmermann 1999; Massey ve ark. Al. 1993).

Neoklasik göç teorisi üzerine yapılandırılmış düşüncelerin yeni boyutunu ortaya çıkaran bir diğer tetkik, göçe başlayan kişilerin genellikle toplumdaki en fakir kökenden geldiği tezi üzerinde duruyor. Tetkik edilmiş görüş, göçle ilgili maliyetin ışığında, toplumdaki en yoksul kesimlerin böyle bir girişimde bulduklarına dair argümanı sürdüremeyeceğini öngörüyor. Benzer şekilde, göçün fakir ve zengin milletler arasındaki doğrusal bir hareketle ilgisi olduğu konusunda şüpheler ortaya çıkmaktadır (Faist 2000, Dustmann ve diğerleri 2003).

Üstelik ücret farklılıklarının göçle doğrusal bir ilişki içinde olduğunu temel alan teoriye karşı bir sorgulama vardır. Ücret farkı değişkeninin önemini vurgulamış olmasına rağmen bu argüman, hem göç veren hem de ev sahibi ülkedeki farklılığın ve gelir düzeyinin, göçün karmaşık dinamiklerini ortaya koymada önemli olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca, göç tartışmalarında maliyet boyutu vardır, dikkate alındığında, göç meselesini, yoksul ve fakir ülkelerle zengin olanlar arasındaki dolaşımı içeren doğrusal bir yapı olarak ilan etmek resmin tümünü kapsamamaktadır (de Haas 2008; Massey et al.1998). Böylelikle, bir ülkenin zenginlik büyüdükçe göç oranının da arttığına ilişkin tartışma yapılmaktadır, çünkü bu vatandaşlarının birçoğunun şimdi bunu karşılayabiliyor demektir.

Neoklasik göç teorisinin bu makro düzeyde analizi, göçün beşeri sermayesi teorisini (Todaro 1969) Sjaadstad'ı (1962) tanıtan mikro düzeyde analiz ile tamamlanmaktadır. Bu görüşe göre, göçün ülke ya da coğrafi temelli analizi kişinin sosyo-demografik özellikleriyle örtüşmediği sürece konunun tam resmini işaret etmekte yetersizdir (Bauer ve Zimmermann, 1999). Bu bağlamda göç, maliyet ve fayda temelli rasyonel hesaplamaya dayanan kişisel karar üzerine kurulur. Başka bir deyişle, bireysel göçmenler kişisel menfaate dayanan böyle bir girişimde bulunurlar. Bu nedenle "insan kaynakları

donanımı, beceri, yaş, medeni hal, cinsiyet, meslek ve işgücü piyasası durumu ile tercih ve beklentiler kimin göç edip etmeyeceğini güçlü bir şekilde belirliyor" (Kurekova, 2011).

Ayrıca, taraftarlar kapasite ve kişilik açısından bireysel farklılığın yalnızca göç etme kararını değil, varış ülkesinin seçimini de şekillendirdiğini göstermektedir (Bonin et al.2008). Mikro düzeyde analiz konusundaki tartışmalarına dayanarak Bauer ve Zimmermann, örneğin yaşın ve eğitimin göç üzerinde değişen etkisi olduğunu söylediler. Yaş, göçle ters bir ilişki içerisine girerken, eğitimle olan ilişki doğrusaldır (Bauer ve Zimmermann, 1999). Borjas (1987), bu alanın etkisini iletirken, ABD emek piyasasında göçmenleri incelenmesinde, göçmenlerin ev sahibi ülkelerdeki ve geldikleri ülkelerdeki ortalama emeğin yüksek gelir eşitsizliği olan ülkelere gelen göçmenlere kıyasla daha yüksek olduğunu keşfetti. Belirttiği bu durum, göç sırasında menşe ülkedeki siyasi ve ekonomik koşullardaki farklılıklara dayanmaktadır (bkz. Chiswick 2000, Liebig ve Sousa Pousa 2004, Fourage ve Ester 2007).

Neoklasik göç teorisi teorideki boşluklara dayanan bir takım eleştirilere tabidir. İlk olarak, teoriyi savunanlar, göç etkenlerini bireysel göçmenlerin katına indirgemek, böylece piyasa başarısızlıkları, bireysel tercihlerin toplumsal ve kültürel belirleyicileri gibi diğer değişkenlerin etkilerini göz ardı etmeleri eleştirilmektedir. Benzer şekilde teorisyenler, konuşmalarında yapısal ve sistem boyutlarının etkisini göz ardı ettikleri için eleştirilmektedirler. Önemli ölçüde, teori hem barınılan hem de geldikleri ülkelerinin, göç etme kararını etkileyen politik, ekonomik ve kurumsal temelleri göz önünde bulundurmamak için çok az yer kaplıyor. Bu suçlamalar teorisinin başarısızlığını toplumsal çerçevedeki değişiklikleri hesaba katmamasına ve böylece statik ve daha esnek bir toplum duruşunu varsaymamasına bağlar. Diğerleri arasındaki bu eleştiri, "bireylerin etkileşimi, Motivasyonlar ve bağlamlar" üzerine kurulu diğer çerçevelerin geliştirilmesine yol açtı (Massey et al. 1998, 16).

Uluslararası göçle ilgili neoklasik görüşe karşı olan eleştirilere rağmen, teori uluslararası göç vakalarının incelenmesinde göz ardı edilemez. Gerçekten de teorik şema, insanların yurtdışına taşınmasının nedenleri ile ilgili değerli bilgiler vermektedir. Teoride göç tartışmalarının merkezine göçmenlerin yerleştirmesi ile bireylerin deneyimleri ve kişiliklerindeki farklılığı argümanından faydalanır öğleki göçmenlerin göç

deneyimlerinden daha önce, göç sırasındaki ve göç sonrasındaki projeleri veya stratejilerini açıkça belirtmişlerdir. Aslında, mikro düzey analizine dayanan hesaplanmış strateji, göç kararının artık umutsuzluğa ya da sınırsız iyimserlik eylemine dönüştüğü yönündeki iddiayı güçlendirecektir. (Stark 1996, 26).

İster ülkelerinde pazar iflaslarıyla karşı karşıya olsunlar isterse menşe ülkeleri ile varış yerleri arasındaki ücret farklılıklarını telafi etme ihtiyacı karşısında göç edenler piyasa belirsizliklerine cevap vermeyi planlıyor ve denemeye çalışıyorlar.

2.2.2 Göçün Yeni ekonomi teorisi

Esasen Neoklasik teorinin beşeri sermayenin perspektifine dayanan eleştirilere dayanan Yeni Göç Ekonomisi teorisi(NEM), göç tartışmalarını bireysel çıkarlara odaklanmaktan karşılıklı bağımlılık üzerine düşünmeye veya vurgulamaya arzulamaktadır (Stark 1991). Teorik plan, hem menşei hem de ev sahibi ülkelerdeki koşulların göç etme kararları üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla teori, bireylerin göç kararlarının ardındaki nedenleri analiz etmede göç kararlarını sağlayan faktörlerin toplamını ele alır (Massey ve diğerleri 1993). Bu çerçevede göçe sebep olan etmenler ücret hesaplamaları ile sınırlı değil, hem bireysel göçmenlerin hane halklarının sosyo-ekonomik durumuna hem de menşei ve ev sahibi ülkelerin sosyo-ekonomik yapısına dayanan alanların önemli bir parçası olarak görülüyor (Stark 1991; Stark 2003). Yani, NEM yaklaşımı, kültür ve politika gibi sosyal açıdan daha fazla yapısal farklılıkları içerecek şekilde negatif ücret farklılığına (Stark 1996, 11) tepki vermenin ötesine geçmektedir.

NEM teorisi, Stark tarafından "yoksul hane halkının riskten kaçınma konusuna ağırlık vererek, hükümet programları ya da özel sigorta piyasaları gibi nadiren kurumsal mekanizmaların mevcut olduğu gelişmekte olan ülkelerdeki yoksul hanelerin riskten kaçınma durumunu akılda tutarak savundu. Göç farklı piyasa başarısızlıklarıyla başa çıkmada anlamlı bir strateji sağlar" (Massey et al. 1993). Hane halkı değişkenine dayalı olarak, NEM teorisyenleri, para gönderenlere ve göç eden bireye yönelik hane halkı baskısını şekillendirmedeki etkilerine özel yer verirler. Bunları, göçün nedenleri ve sonuçlarının deneysel çalışmasına analitik olarak bağlarken, para gönderme bağlantısını ve riskin çeşitlendirilmesini göz önüne seriyorlar (Taylor 1999).

Kısacası, teori göç tartışmasına hane halkı değişkeninin getirilmesinde önemli başarılar sahiptir. Para gönderenler ile yapılan bağlantı göz önüne alındığında, göçmenlerin toplama alanındaki özellikle göç eden diğer göçmenlerin deneyimi, hane halkının göçmen kararı üzerindeki etkisini şekillendiriyor. Bu gücüne rağmen, teori göç alıcı tarafı ihmal ettiği ve göç tartışmasında gönderen tarafın yanında daha fazla yer aldığı için eleştiriliyor. Ayrıca hane halklarına, içinde yaşadıkları dinamikleri ve bu dinamiklerin temelini keşfetmek için verildiği gibi davranılmıştır. (Faist 2000).

2.2.3 Dünya Sistemleri Teorisi

Dünya Sistemleri Teorisi, göçle ilgili yapısal bir yaklaşıma dayanıyor ve göç, yalnızca göç eden kişinin yarar hesaplamasıyla değil, aynı zamanda menşei ülkelerdeki sosyal ve kurumsal faktörlere bağlı olmasına atıf yaparak yapılandırılmış bir teoridir. Bu durumda, göç bağlamla ilişkili olarak incelenir. Temel olarak, dünya sistemleri teorisi, küresel ekonomik ve piyasa yapısındaki değişikliklerin bir sonucu olarak göçleri ele almaktadır. Yapıların göç eden kişilerin kararı üzerindeki kapsayıcı etkisi üzerinde durmaktadır. Dolayısıyla bireyler, yalnızca dış uyaranlara tepki gösteren 'otomatlar'dır (Skeldon 1997; de Haas 2008; Castles and Miller 2009). Dünya ekonomileri arasında birbirine bağıllık ve karşılıklı bağımlılıklar yaratan küreselleşme süreci, teorinin geliştiği eksenini oluşturuyor (Sassen 1988; Skeldon 1997; Silver 2003). Başka bir deyişle, neredeyse tüm ekonomileri fiilen şekillendiren küresel piyasa yapısı, göç tartışmalarında merkezi bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, bu yapıdaki değişiklikler ilgili ülkelerdeki ilerlemeyi doğrudan etkileyerek sermaye akışını ve dolayısıyla tüm dünyadaki ülkelerde mevcut olan ekonomik fırsatların önemini etkiler. Bunlar göç sürecini, bu teoriyi savunanları etkiler. Başka bir deyişle, ya ayrılmalar, kusurlar ya da pazar başarısızlıkları nedeniyle kapitalist angajmanlar tarafından yaratılmış ya da sınırlanmış olan fırsatlar göç akışına etki ediyor. Bu konuda taraftarlar, göçmenlerin dünyadaki akışının artmasının temelini oluşturan küresel politikadaki son sapmalar da dahil olmak üzere mevcut küresel ekonomik ve finansal krize işaret ediyor. Kısaca, dünya sistemleri teorisyenleri, bireysel çıkar hesaplamalarını gerekli şart olarak değil küresel piyasa etkileşimleriyle vurgulanan sermaye hareketliliğini göç belirleyicileri açısından önemli bir değişken olarak görüyorlar.

Göç tartışmalarında bireysel rasyonel seçime verilen sınırlı rol veya reddi teorinin eksikliği olarak eleştirmenlerce tespit edilmiştir. Nitekim bireysel karar vermenin boyutu, bireysel kararların sadece yapıların vesilesiyle ortaya çıktığı ve yalnızca bir tepki (de Haas 2008) olduğu iddiasına dayanan bütün yapı tartışmalarına gizlenmiş durumdadır. Bununla bağlantılı olarak, muhalifler teorinin kapsadığı değişkenlik aralığının hipotez testini zorlaştırdığından açıklayıcı bir dönüm noktasını koruduğunu belirtmişlerdir (Favell 2008a; Bijak 2006).

2.2.4 Göç Üzerine Sosyal Ağ Teorisi

Göç üzerine teorinin en güncel tedavisi Massey ve meslektaşlarının çalışmasından kaynaklanmaktadır (Massey ve diğerleri, 1993, 1994). *Sosyal ağ* yaklaşımı olarak nitelendirilen bu perspektif sınırlar arasındaki ulusötesi akışları sürdürmek için çalışan göç sarkmalarının dinamiklerine dayanmaktadır. Massey, bu ağı "göçmenleri, eski göçmenleri ve göç etmeyenleri köken ve varış bölgelerinde krallık, dostluk ve ortak menşe ortaklığı bağları ile birbirine bağlayan kişiler arası bağlar" olarak tanımlamaktadır (Massey ve diğerleri, 1993: 454). Bu iddia, iki katmanlı bir çevrimde göç sürecini ima etmektedir. Her şeyden önce, göç hareketinin devam etmesi, yurtdışında yaşayan bireyleri ülkelerindeki insanlarla krallık, dostluk ve aidiyet duygusu ve ortak köken kökeni sorumluluğu gibi mekanizmalarla birbirine bağlayan kişilerarası bağlardan kaynaklanmaktadır. İkincisi, bu ağlar tarafından ortaya çıkarılan kurumsal gelişmelere ayak uydururmaktadır. Hem göçmenlerin hem de göç edenlerin ihtiyaçlarını karşılamak için kiliseler, cami, dernekler ve eğlence kulüpleri ve SKT'leri gibi resmi ve gayri resmi talimatların ortaya çıkmasını ve devam ettirilmesini içermektedir.

Bu yaklaşım, bu ağların bir ülke ve ev sahibi ülke arasındaki sürekli göç etme eğilimini artırmak için bir bilgi havuzu ve yardım sağladığını savunmaktadır. Özetle, sosyal ağ teorisyenleri başına "göç, bir ağ oluşturma süreci olarak tanımlanır, çünkü köken ve varış yerleri arasındaki giderek daha yoğun bir iletişim ağını geliştirir. Bir kez kurulan bu tür ağlar, göç sürecinin kendi kendini sürdürebilmesini ve ekonomik teşviklerle kısa vadeli değişiklikler yapmamasını sağlar"(Portes, 1995, s. 22). "Bu nedenle, özellikle aile ve hanhalklarıyla bağlantılı ağları incelemek, göçü toplumsal bir ürün olarak anlama imkânı vermektedir -bunlar, ekonomik veya politik parametrelerin tek bir sonucu olarak

değil, bireysel aktörler tarafından yapılan bireysel kararların tek sonucu değil, daha ziyade etkileşimdeki tüm bu faktörlerin sonucudur "(Boyd, 1989, sayfa 642).

Sosyal ağ yaklaşımının operasyonelleştirilmesinde bir dizi araç istihdam edilmiştir.

Bu tür araçlardan biri, üzerinde duran sosyal sermaye modelidir. "... bireylerin şebeke üyeliği veya daha geniş toplumsal yapılar nedeniyle kıt kaynakları yönetme kapasiteleridir. Bu tür kaynaklar, fiyat indirimleri ve faizsiz krediler gibi ekonomik kıymetler veya ticari koşullar, istihdam ipuçları ve piyasa işlemlerinde genelleştirilmiş "şerefiye" hakkında bilgi gibi maddi olmayan duran varlıkları içerebilir. Kaynakların kendileri sosyal sermaye değildir; Kavram bireylerin talep üzerine onları harekete geçirme yeteneğini ifade eder. Bu tür kaynakların anahtar kavramsal özelliği, piyasa açısından alıcılar için ücretsiz olmasıdır. Belirli bir süre içinde belirli bir miktarda para veya diğer değerli eşyalar tarafından ödenmesi beklenmediğinden "hediyeler" niteliğine sahiptirler "(Portes, 1995, s. 12). Bu kavram, bir şahsın belirli şebekelere paylaşılan üyelikleri tarafından açılan bu caddelerin, göçle ilişkili maliyet ve risklerin azaltılmasına katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Bu, konaklama yerinden istihdama ve işle ilgili konulardan farklılık gösterebilmektedir. (Massey ve Palloni, 1992).

Ayrıca, yukarıdaki modele bağlı olarak, göçün yeni ekonomi teorisi üzerine yapılandırılmış risk çeşitlendirme modeli de bulunmaktadır. Tıpkı göçün "NELM" teorisine benzer şekilde, bu model, bireyin göç kararlarının incelenmesinin, hane halkının etkisi dahil olmaksızın kapsamlı olamayacağını savunmaktadır (Stark, 1984a; Stark ve Bloom, 1985; Katz ve Stark, 1986). Bu perspektif, ailenin diğer üyelerinin bu yerlere akışını kolaylaştırmak için ağların belli varış ülkelerinde hane halkı tarafından bilinçli bir şekilde oluşturulduğunu belirtir. Bu süreç sayesinde göç riski, söz konusu varış yerini diğerlerine oranla daha uygun maliyetli hale getiren bir dizi davaya yayılmıştır. Bunun gerekçesi, hane halkının gelirini arttırmaktır.

Sosyal ağ teorisinin perspektifini ampirik teste tabi tutmak, bireysel ve toplumsal düzeyde sosyal ağın uluslararası göçün ayrılmaz açıklayıcı bir değişkeni olduğunu ortaya koymuştur (Massey ve Espana, 1987, Massey ve diğerleri, 1993, 1994). Dolayısıyla göç muhtemelen yurtdışında yaşayan yakınları veya göç deneyimlerine sahip aile üyeleri için geçerlidir. Benzer şekilde, yurtdışında üyeli olan haneler, göç etme deneyimi ya da

yurtdışında yaşayan herhangi bir üye olmayanlardan daha fazla üye gönderebilirler (Massey & Espana, 1987).

Bununla birlikte, bu ampirik çalışmaların çoğunluğu ortak neden hipotezini veya seçicilik hipotezini ekarte edememişlerdir. Ancak, katsayıların rahat bir yorumu ile şebeke etkisi belirlendi. Massey'in genel olarak göçmenlik durumu hakkında yazdığı gibi "Analitik olarak nitelendirilen deneysel araştırmalardan biri olarak, mütevazı bir biçimde büyük bir orantı eksik. Kullandıkları istatistiksel yöntemler ilkel veya önyargılı, modeller basittir ve uygun kontroller yoktur "(Massey ve diğ., 1994, sayfa 700).

2.3 Göç kuramlarının analizi seviyesi

Göç konuları analizinde, göç teorisi, makro seviyesi, Mezzo seviyesi ve Mikro düzeyde analiz olmak üzere nüanslarına göre kategorize edilmiştir. Makro düzeyde inşa edilen kuramlar, göçün topluluğuna ve daha büyük toplumun ve ekonomi, kültür gibi yapıların göç üzerindeki etkilerine odaklanmaktadır. Mikro düzey, bireysel düzeyde göç fenomenini vurgular. Böylece, bireyin bir coğrafi bölgeden diğerine geçme kararını veren motivasyonlara cevaplar bulur. Mezzo seviyesi analizi makro ve mikro analiz seviyeleri arasındaki boşluğu kapatır. Diğer bir deyişle, makro ve mikro düzeyde teoriler arasındaki ara değişkenlere bağlıdır. Aşağıdaki Şekil 1, çeşitli göç kuramlarının odak alanlarına göre dökümünün bir fotoğrafını sunmaktadır.

Tablo. 2.1 Analiz düzeyine göre tanımlanan göç teorileri

Mikro Seviye	Mezzo Seviye	Makro Seviyeli Analiz
<i>Göç nedeni:</i> Kişisel değerler /arzular/ beklentiler Örneğin. Hayatta kalma servet vb. İyileştirme	<i>Göç nedeni / kalıcılığı</i> Kolektifler / sosyal ağlar Örneğin. Sosyal bağlar	<i>Göç nedeni / kalıcılığı</i> Makro düzeydeki fırsat yapısı. Örneğin. Ekonomik yapı (gelir ve istihdam olanakları farklılıkları)
Ana Teoriler • Lee'nin itme / çekme faktörleri • Neoklasik mikro göç teorisi • Davranış modelleri • Sosyal sistem teorisi	Ana Teoriler • Sosyal sermaye teorisi • Kurumsal teori • Ağ teorisi • Toplu sebep • Yeni göç ekonomisi	Ana Teoriler • Neoklasik makro göç teorisi • Bir sistem olarak göç • İkili işgücü piyasası teorisi • Dünya sistemleri teorisi • Hareketlilik Geçişi

Kaynak: Faist (2000)

2.4 Araştırmanın teorik olarak kavramsallaştırılması

Bu çalışmanın genel içeriği, göçün neoklasik, dünya sistemleri ve yeni ekonomi teorilerini uyum sağlamaktadır. Bununla birlikte, bu çalışmanın temelini oluşturan başlıca teori sosyal ağ teorisidir. Genel olarak, bu yakınlaşmada yer alan temel argüman; Suriyeli mülteci krizi (uluslararası boyut kazanan) Türkiye gibi komşu ülkelerde ortaya çıkardığı mülteci sayısına göre diğer göçmen grupları tarafından sosyal hizmetlere erişimi etkilediği yönündedir. Argüman, mültecilerin Türkiye'ye akmasının ve Türkiye'de diğer göçmen gruplarının varlığının hem mikro görüş hem de Türkiye'nin son ekonomik performansıyla ilgisi olan geniş bir boyutta korunmaktadır. Neoklasik teori, göç için temel olarak bireysel karar verme konusundaki mikro düzeye vurgu nedeniyle çalışma ile ilgili olarak düzenlenmiştir. Yine de Todaro, Zimmermann ve Lewis tarafından göç için temel olarak ücret farklılıklarının ekonomi alanında diğerlerinin yanı sıra ortaya atılan analiz, göç tartışmaları için akılcı bir tercih argümanını işaret ediyor. Bu çalışma kapsamında, Türkiye ile Afrika arasındaki ücret farklılıklarının, Türkiye'nin Afrikalı göçmenlerine cazip geldiği söylenebilir.

Bu argüman, yeni ekonomi teorisi tarafından benimsenen analiz çerçevesi ile dengelenmiştir. Bu teori, neoklasik ekoller tarafından sunulan tartışmayı, hane halkının etkisini ve göçmenlerin bulunduğu ülkedeki koşulları bireyin göç kararını da etkilediği şekilde taşımaktadır. Bu çalışma bağlamında, araştırmanın konusu (Afrikalı Göçmenler), doğal kaynaklara bağlı olarak küresel ekonomik değişim ve sermaye hareketliliği nedeniyle yoksun bırakılmış bir kıtadan gelmektedir. Nitekim, bu ülkelerdeki yoksulluk seviyeleri, küresel pazar angajmanlarında ciddi bozulmalara bağlı olarak dünyadaki en kötü durumdadır. Buna ek olarak, kıta, yaşamın her alanındaki gelişimi engelleyen endişe verici siyasi istikrarsızlık durumlarından mustarıdır; dolayısıyla aileleri ve toplulukları, zorlu ekonomik duruma sokmakta ve böylece bireye göç etmek için baskı yapmaktadır.

Bütün bunlarda, göç durumu hem menşei hem de ev sahibi ülkedeki koşulları içine alacak şekilde global bir bağlamda gerçekleşir. Böylece, dünya sistemleri teorisi ücret ayrımcılığını sistem argümanının, dolayısıyla Suriye krizinin küresel durumunun ve bunun Türk küresel göç politikaları ve yasalarına etkisinin ötesine geçmektedir. Kısaca Suriyeli mülteci krizi küresel bir kriz haline gelmiştir ve bu nedenle daha büyük küresel göç yapısını şekillendirmiştir. Dünya sistemleri teorisi, bize Suriye'de yaşayan mülteci krizini konumlandırma ve diğer mülteci grupları üzerindeki etkisini küresel bir siyasi alan içerisinde ilişkilendirme fırsatı tanıyor.

Son olarak, sosyal ağ teorisi, çalışmanın hedefleri dahilinde olması nedeniyle, bu çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Bu bağlamda, iki argüman devam etmektedir. Birincisi, hem bireysel düzeyde hem de topluluk düzeyinde ve genel olarak paylaşılan toplumda sosyal ağların bulunması, Suriye mülteci krizinin Afrika göçmenlerin yaşam koşulları üzerindeki etkisinin en aza indirilmesine yardımcı olmuştur. Öte yandan, Türkiye'yi bazı Suriyeli mülteciler ve Afrika göçmenleri tarafından bir varış noktası olarak seçmenin amacı; daha önce gelen bazı mültecilerle olan akrabalık ilişkileri, dostluk ya da toplum bağlantısından doğduğuna dair bir tartışma yapılmıştır. Aynı argüman, Afrika göçmenlerinin bazı bölümleri için de geçerlidir.

2.5 Türkiye'nin Göç Politikalarının Tarihsel Görünümü

Türkiye özelinde uluslararası göç, yeni bir olgu değildir. Nitekim Türkiye, Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana göç almıştır. Sınırlar, Osmanlı İmparatorluğu döneminde özellikle etnik bağlarla bağlı gruplara ve diğerlerine açılmıştır. Yeni Türk cumhuriyeti, farklı kültürleri destekleyen bir devlet ve ulus-devlet duygusu geliştirme gayretinin bir parçası olarak, Türk kültürüne yakın bağlara sahip grupları bir devlet haline getirme önlemlerini hazırladı (Kirişçi 2007a, Erder 2007: 6, İdişgu 2010: 33). Bu, yaklaşık 800 bin Bulgar ve Yunanlının 1923-1997 yılları arasında Türkiye topraklarında toplanmasına neden oldu. Genel olarak, kültürel, etnik ve dini bağlamdan elli yıl içinde 1,6 kişinin Türkiye toprağına göç ettiğı tahmin edilmektedir. (İçygu, Biehl, 2009: 93, Serbest 2012: 204-205).

Genel olarak, 1920'lerden 1990'lı yıllarının ortalarına doğru, Türkiye Cumhuriyeti Arnavutlardan Tatarlara kadar bir buçuk milyondan fazla Müslüman mülteciyi Balkanlar'dan aldı (İçduygu, Biehl, 2009: 93, Özgür 2012: 204-205). 1989'da, Bulgaristan'daki o zamanki Komünist rejimin şiddetli zulmünden kaçan 300.000'den fazla Pomak ve Türk Türkiye'ye sığınmıştı. Hükümet, 1934'te yapılan bir yasa uyarınca onları "Türk kökenli ve kültürlü" olarak nitelendirdi ve onlara kapılarını açtı ve onlara türk vatandaşlığını kazanma imkânı verdi (Erder 2007: 6, İçduygu 2010: 33).

Yasal bir bağlamda, Türkiye'nin göç sektörü İskân Yasası (1934) kapsamında yapılandırılmıştır. Yasal düzenleme, göç konularıyla ilgilenmek için gerekli olan siyasi otoriteleri ortaya koyuyor ve grupların etiketlerini geniş kapsamlı vatandaş / göçmen ayrımcılığına göre kapsayıcılık veya münhasırlık bağlamında tanımlıyordu (De Geneva, 2015). Bu bağlamda, bazı gruplar vatandaşlık statüsüne diğerlerinden daha kolay erişme hakkına sahip olarak tanımlandı. Temelde, Türklerle benzer bir bağlamda bulunmayan diğerlerini dışlarken, Türklere benzer bir soy ya da kültür tanımı paylaşan kişilerin veya grupların kapsanması ya da entegrasyonu için sağlanan eylem. Bu, göçmenlerin hem yabancılar (yabancı) - Türkler ve göçmenler ile kültürel veya cet bağlantı bulunmayan gruplar - etnik veya kültürel olarak Türklerle bağlantıda olan gruplar (Erder 2007: 7-8, İçduygu, 2007: 206). Bu yasal şemanın net etkisi, sosyal ve kültürel geçmişler haricinde aynı görüşleri paylaşan gruplara erişimde ve dağılımda ayrımcılığa işaret etmesidir.

Ancak, 21. yüzyılın küreselleşme ve ilişkilerin metalaşmasıyla ortaya çıkan dinamiklerine bağlı olarak, Türkiye, Göç Yasası'nın bazı hükümlerine ilişkin bir reform aramaya başlamıştır. Suriyeli mülteci krizi, 21. yüzyılda Türk göç yasalarının ve politikalarının yeniden düzenlenmesinde önemli değişiklikler yapmış olan bu koşullardan biridir. 15 Mart 2011'de başlayan kriz, en son krizdir ve muhtemelen bugün dünya sahnesindeki en büyük göç / göçmen olayıdır. Milyonlarca Suriyelinin Türkiye, Ürdün ve Mısır gibi komşu ülkelerin sınırlarına politik sebeplerden kaynaklanan akıp girişi göçün farklı katmanları üzerine bir tartışma forumu oluşturdu. Bu kişiler, vatandaşlar ve farklı alanlardaki diğer göçmenler gibi kategorilerden ayıran özel yasal düzenleme ile görülebilir. Özel bir ayarlama bu kişiler, bazı haklara ve imtiyazlara yönelik taleplerin cevaplanması ile diğerlerine kıyasla durumlarını belirleyen farklı yasal düzenlemeler dizisine tabi tutulurlar.

2.6 Suriye Mülteci Krizi Sonrası Türkiye'nin Göç Sürecinin Hukuksal İçeriği

Ürdün ve Lübnan gibi Suriye'deki mülteci kriziyle uğraşmak zorunda kalan diğer ülkelerden farklı olarak, Türkiye, göç sektörünü destekleyen bir dizi yasal çerçeve ile övünebilir. İlk olarak, Türkiye, 1951 tarihli Mülteci Statüsü Sözleşmesi ve 1967 Protokolünü imzalamıştır; ancak mülteci statüsünü ve sığınma hakkını Avrupa menşeli kişilere verme konusunda coğrafi bir sınırlama vardır. Böylece, bu uyarı gereğince, benzer siyasi veya yaşamı tehdit eden durumlardan kaçan Avrupalı olmayan menşelilerden gelen insanlara sadece misafir olarak sevecen bir statü verilebilir. 1951 Sözleşmesi ve 1967 Protokolüne ek olarak Nisan 2013'te TBMM, Nisan 2014'te yürürlüğe giren Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nu (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, Kanun 6458) kabul etmiştir (Kilberg, 2014). Yasanın, belirli hareketlerin koşullarını ve farklı göçmen gruplarına atfedilebilecek hakları tanımlayan her türlü göçü düzenleyen ve yönlendiren tek sigorta mekanizması olarak hizmet vermesi düşünülmektedir.

Şu anda, Türkiye'de mülteci statüsü arayan Suriyelilerin durumu 1994 Türk İltica Yönetmeliği'nde tanımlanmaktadır. Bu yönetmelik uyarınca, Türkiye'de mülteci statüsü isteyen kişilere ancak geçici koruma statüsü verilebilir (Dünya Gıda Programı, 2013).

Bu, Türkiye'ye sığınmak için gelen Suriyelilerin mevcudiyetini düzenleyen mevcut enstrümandır. 20 Ekim 2014'te çıkarılan geçici koruma çerçevesi geçmişte Suriyeli sığınmacılara verilen konuk statüsünün yerini aldı.

Bu koşullar altında, Suriyeli göçmenlere eğitim, sağlık ve sığınma evlerinde sosyal hizmetlere erişim hakkı verilmektedir. Son zamanlarda, bu enstrüman istihdam haklarının sağlanması için genişletilmiştir. Şubat 2016'da yayınlanan bu yönetmelik, altı aydan fazla bir süre boyunca Geçici Koruma altındaki Suriyeli mültecilerin, işyerinde Suriyeli işçilerin yüzdesi işyerindeki toplam işgücünün yüzde 10'unu geçmediği sürece, iş yerlerini üzerinden çalışma izni başvurusunda bulunabilmelerini ima etmektedir. Aralık 2015 itibariyle, Türkiye'deki Suriye sığınmacı sayısı 2, 503.549 (3RP, Yıllık Rapor, 2015) idi.

Özlu düzeyde, çeşitli yasal araçların tezahürleri karışıktır. 1951 Sözleşmesi ve 1967 Protokolü çerçevesinde ve göçle ilgili diğer uluslararası düzenlemeler çerçevesinde, önemli bir ilke sınır dışı etmemektir. Bu ilke, zulüm veya hayatı tehdit eden durumlardan kaçan kişilerin zorla geri gönderilmesini yasaklar. Türkiye'de son gelişmeler, bu ilkeyi uluslararası hukukta belirtilen şekilde ihlal ettiğini göstermektedir. Örneğin, Uluslararası Af Örgütü Suriyeli mültecilerin Türk makamları tarafından savaş nedeniyle harap olmuş Suriye'ye büyük ölçekte zorla geri gönderildiğini bildirmiştir. Benzer şekilde, Uluslararası Af Örgütü tarafından hazırlanan raporlar, Türk makamlarının ülkedeki Suriyelilerin kayıt sürecini özellikle Güney sınırındaki illerde azalttığını gösteriyor. Hatta bazılarının, kayıt yaptırmak isterken tutuklandığı ve zorla geri gönderildiği bildirildi (Amnesty International, 2016).

Buna ek olarak, deklere edilen Suriyelilere açık kapı politikasına rağmen, tıbbi, transit geçiş, aile birleşimi, STK ve diğer kuruluşlar ve Türk vatandaşı olma gibi durumlar hariç Suriye ile tüm sınır kapıları düzenli girişlere kapatıldı. Pasaport gibi belgeleri olmadan kişilerin Türkiye'ye girişinin engellenmesi onaylanmamış ve tehlikeli yolların (yasadışı) kullanılmasını normalleştirir.

Ayrıca, uluslararası hukuk çerçevesinde, Türkiye yasal yetkisi altında bulunan tüm çocukları zorunlu ilköğretim ile ortaöğretime erişimi ücretsiz olarak sağlamakla yükümlüdür. Bu yükümlülüğün yerine getirirken, Türkiye tarafından Suriyeli çocukların eğitime erişimine karşı yürütülen hukuki engeller kaldırdı. Özellikle, hükümet okula

kayıt oturma izni şartını absorbe etmek için kimlik olarak bilinen özel bir kart yayınladı. Buna rağmen, eğitim kurumlarının yetkilileri hala bu konuda bazı inisiyatifleri ellerinde bulunduruyorlar. Bazı durumlarda Okul yetkilileri hala gerekli dokümanların sağlanmasını talep ediyorlar.

Yine, Suriyeli çocukların özel ihtiyaçlarına gidermek için, Türk yetkililer Suriye Geçici Hükümeti ile işbirliği içinde, Türkiye’de sürgünde olan Suriye Muhalefeti yetkilileri kabinesi bir Arapça dil müfredatına dayalı geçici eğitim merkezlerinin paralel sistemi kurdu. Ancak bu merkezler aşırı kalabalık olduğundan ders kalitesi etkilenmiştir.

2.7 Türkiye’de Afrikalı Göçmenler, Geçmiş Çalışmalar

1980’lerin sonu ile 2000’li yıllar arasında Türkiye, farklı geçmişlerden Afrikalı göçmen sayısını artırmıştır (Brewer ve Deniz, 2006: 6). Bu; Soğuk savaşın sona ermesini işaretleyen dönemde Ekonomik servetler ve ilerleme kaydedilen çeşitli faktörlerden dolayı Afrika kıtasından başta gelişmekte olan ekonomiler olmak üzere çeşitli ülkelere göçmenlerin geniş göç bahsinde yer alabilir.

Afrika’dan Türkiye’ye göçün artmasına rağmen, siyaset merkezi ve akademi bu gelişmeye az veriyor gibi görünüyor. Siyasi cephenin, ilgisini çeken konu, küresel gündemde stratejik bir hareket olarak kıta ile diplomatik ve ekonomik ilişkileri güçlendirme ile ilgilidir. Buna paralel olarak, 1998’de Afrika’ya Açılma Politikasının kabul edilmesi, 2005 Afrika’nın Yılı Olarak Beyanı ve ardından İstanbul’da ilk Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi’nin (Özkan, 2010) yapılması politikaları. Akademik alanda Afrika’ya göç konusunda Avrupa’ya transit göç bağlamında kavramlaştırılan az sayıdaki çalışma bulunmaktadır (Brewer and Deniz, 2006). İki entite arasındaki siyasi ve ekonomik bağların artmasına rağmen Türkiye’nin Afrika ile olan ilişkilerinin göç yönlerine dikkat edilmemesi özel önem arz etmektedir (Baird, 2012)

Türkiye’deki Afrika göçmenleri üzerine yapılan araştırmalar, Türk dış politikasının genel kapsamına yansımaktadır. Bu genel çerçeveye Türkiye/Afrika ilişkileri üzerine yapılan çalışmalar (Özkan & Akgün, 2010) ve göçmenlik bir müzakere aracı olarak Türkiye / AB ilişkilerinde kullanılması (İçduygu, 2006) ve diğerleri arasında yer verilmiştir. Bu kapsamda, göç tartışmaları, farklı göçmen gruplarla ilişkili dinamiklere bakmadan, genel

bir şekilde göçmenlere incelenen bir Türk dış politikasının bileşeni olarak görülüyor. Kısacası, bu çalışmalar "Türkiye'de düzensiz iş göçünü yönetmek" (Rittersberger-Tılıç, 2015) bağlamında yer almaktadır. Bu genel kapsamda ortaya çıkan daha sonraki çalışmalar, Afrika göçmenleri gibi belirli göçmen gruplarını incelemiş ve transit göç bağlamında yapılandırılmıştır. Genellikle, bu çalışmalar bu göçmen grupların hayatta kalma stratejilerini incelemiştir.

Türkiye'de Afrika göçmenlerin üzerine mevcut çalışmalar iki geniş alana ayrılabilir. Birinci kategori, göçün genel alanındaki Afrika göçmenlerin durumunu incelemeye çalışmaktadır. Bu kategorideki çalışmalar çoğunlukla, tüm çeşitlilik eğilimlerini sınırdan tutarak bir takım çeşitli durumlarda göçteki ortak kalıpları anlamaya çalışmaktadır (Öcal, 2005; Behzad, 2003; Brewer ve Deniz, 2011). İkinci kategori, Afrikalı göçmenlerin genel spektrumu içindeki alt grupları incelemeye çalışan çalışmalar içerir. Bunlar ülke, bölgesel ve alt-bölgesel arasında başlıklar, meslek temelli çalışmalar ve diğerleri arasında yer alırlar. Bu çalışmalar, genelde Türkiye'ye Afrika göçünü keşfetmek yerine, belirli Afrika göçmen gruplarının yaşam koşullarını anlamaya eğilimlidir (Brigitte, 2012; De Clerck, 2013; Martin, 2013). Olabileceği gibi, transit göç gibi göç tartışmalarında her iki kategori de kendilerini yeni eğilimler içinde konumlandırmak arzusundadırlar.

Bazı çalışmalar özellikle önceki çalışmalarda Afrika göçmenlerinin durumu yalnızca Avrupa'ya transit göç bağlamında incelenirken, diğerleri özellikle son çalışmalar buna itiraz ediyor ve daha önceki çalışmaların durumuna karşı çıkan bulgular sunuyor. Daha önceki çalışmalar, Türkiye'de Afrika'nın göçünü "... Afrika ile Avrupa ülkeleri arasında son zamanlarda kurulmuş tüm hareketlilik akımlarından en yaygın olanlarından biri olarak görüyor. Avrupa'ya giren Gelişmekte olan ülkelere gelen binlerce göçmenin tercih ettiği destinasyon yollarına Türkiye'yi geçiş noktası olarak kullandıkları açıktır" (IOM, 1995: 4).

Daha sonraki çalışmalar bu görüşe itiraz etmiştir ve transit ülkelerin sonuç olarak varış ülkeleri haline gelmesini sürdürdüler (Collyer, 2007; Schapendonk ve van Moppes, 2007; de Haas, 2007; Bredeloup, 2012, Collyer and de Haas, 2012). Türkiye bağlamında, Fait 2013 tarafından yapılan bir araştırma şunu ortaya koymaktadır; "... transit göçmen / göçmenlik kategorilerine dahil edilemeyen ayırıcı bir dizi Afrika göçmen deneyimleridir. Türkiye, yalnızca önyargılı bir "geçiş ülkesi" olarak fikrini 'A' dan 'B' ye göç sürecinin

doğrusal kavramlarına dayanarak itiraz ediyorlar. "(Fait, 2013). Böylece, diğer Avrupa ülkelerine gidebilmek için, Türkiye'nin stratejik coğrafi konumu, transit amaçlar olarak mükemmel bir yer olmasına rağmen, son dönemde yaşanan hızlı ekonomik büyüme nedeniyle bazı göçmenler için bir hedef ülke haline getirdi.

Bu genelleme araştırmaları, Afrika göçünün genel alanına dair bir fikir verdiklerinden, Afrika göçmenlerinin çeşitliliğini açıklamamaları, bu çalışmaların majör eleştirisi olarak ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak, göç tartışmalarını Afrika göçünün çeşitliliğinde incelemesine doğru kaydırmaya çalışan yeni bir dizi çalışma başlattı. Bu bağlamda Nigerians (Brigitte (2012), Senegalli (De Clerck, 2013), Afrika futbol göçmenleri (Büdel, 2013) gibi belirli göçmen gruplarla ilgili çalışmalar ortaya çıktı. Bu çalışmalar, farklı Afrika göçmen gruplarının Yaşadıkları koşulları farklı olduğunu ve bu durumlar arasında genellemeler oluşturmayı zorlaştırdığını belirtiyor. Bu gelişme ne kadar olumlu olsa da, bu çalışmaların bulgularını diğer göçmen gruplar bağlamında incelememeleri, tartışmaya açtıkları argümanın etkinliğini etkiliyor. Bu çalışma, İstanbul'da ikamet eden Afrikalı göçmenlerin yaşam koşullarını, Suriyeli mülteci krizi bağlamında incelemektedir. Bu bağlamda, bu çalışma, bir göçmen grubun durumu bir başka göçmen grubuyla ilişkili olmasını incelemek amacıyla yapılan ilk araştırmadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METODOLOJİ

Bu bölüm çalışma için kullanılacak metodolojiyi sunmaktadır. Araştırma tasarımı, çalışma popülasyonu, örnek büyüklüğü, örnekleme prosedürü ve veri kaynakları, enstrümantasyon, enstrümanın geçerliliği ve güvenilirliği için ön test, veri toplama ve veri analizini tartışır. Araştırma metodolojisi üzerine yapılan birçok çalışmanın altında yatan faktör, metodolojinin seçilmesinin araştırma problemine ve belirtilen araştırma sorularına dayanmasıdır. Nachamias ve Frankfort-Nachamias (1996) 'a göre, metodolojiler, araştırmanın temel alındığı açık kurallar ve prosedürler sistemi olarak kabul edilmekte ve bilgi talepleri değerlendirilmektedir. Bütün araştırmalar, bilimsel ilkelere dayanan iyi tanımlanmış bir araştırma metoduyla yönetilmelidir.

3.1 Araştırma Tasarımı

Herhangi bir araştırma projesinin kalitesi, araştırma tasarımını iyi anlayarak geliştirilir. Bu çalışma, veri toplama yönteminde anket yöntemini kullanmıştır. Anket yaklaşımı, anket formları, yüz yüze görüşme ve telefon görüşmeleri gibi yöntemlerle toplanan niceleyici analizleri vurgulayan bir grup metottur. Ve bu veriler istatistiksel teknikler kullanılarak analiz edilir. Anket yaklaşımı, kuruluşlar arasında ortak olan ilişkileri keşfetmeyi ve dolayısıyla çalışma konusu hakkında genelleştirilebilir ifadeler sağlamayı amaçlamaktadır. Anket, aynı zamanda, insanların tutumları, inançları ve davranışları hakkında bilgi edinmek için nispeten ucuz bir yol olabilir. Bir anketle, kısa bir süre içinde büyük bir örnek üzerinde birçok bilgiyi toplayabilirsiniz (Mitchell ve Jolley, 2007). Bu, başka birçok nedenle, bu yöntemin seçiminde temel oluşturur.

Anketler değerli olabilmesine rağmen, katılımcıların kendi raporları yanlışsa, anketin geğerliliği zayıf olacaktır. Örnek önyargılıysa anketin dış geğerliliği zayıftır. Anket yaklaşımı, zaman zaman belirli bir noktadaki durumun yalnızca bir anlık görüntüsüne mercek tutar ve verilerin altında yatan anlamı hakkında çok az bilgi verir (Mitchell ve Jolley, 2007).

Özellikle, bu çalışma, veri üretmek için bir yüz yüze görüşme yaklaşımı kullandı. Bu çalışmanın spesifik hedeflerine hitap edebilmek için ilgili ampirik verileri toplamak için ayrıntılı görüşmeler yapıldı. Weiss'e göre (1994), mülakatlar, toplumlardaki olayları anlamaya çalışan iyi araçlardır. Diğerlerinde, mülakatlar olayları meydana geldiği bağlamda yorumlamayı amaçlayan tanımlayıcı bir araştırmada geçerlidir. Bu durumda, Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin akını durumunda Afrikalı göçmenlerinin dinamiklerini ve yaşam koşullarını ortaya çıkarmak için derinlemesine bir röportaj gerekliydi.

3.2 Hedef Popülasyon

Bu nedenle, bu çalışma için hedef nüfus, özellikle İstanbul'da ikamet edenler olmak üzere Türkiye'deki Afrikalı göçmenleri içermektedir.

3.3 Örnekleme Metodu

Bu çalışmanın amacı, İstanbul'daki Afrikalı göçmenlerin seçilmesi, örnek alan Aksaray, Taksim (Tarlabaşı), Mecidiyeköy ve Kurtuluş ile Avcılar'dır. Bu alanların seçimi, farklı boyutlardaki Afrikalı Göçmenleri içine alma eğiliminin yüksek olduğunu belirten ortak bir Afrika Göçmen sayısından kaynaklanmaktadır. Bu alışma için bu bölgelerden 44 göçmenle röportaj yapılmıştır. Bu sayının seçilmesi, çalışmanın akademik ve küçük ölçekli 30 ila 40 katılımcının yeterli olduğu düşünölen küçük ölçekli bir araştırma olmasındandır (Kwabia, 2006).

Çalışmaya katılanların seçiminde bir kolaylık sağlamak amacı ile örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, Türkiye'de Afrika göçmenleri hakkında verilerin kullanılabilirliği ve güvenilirliği ile ilgili sorunlar nedeniyle tercih edilmiştir. Ayrıca,

çalışma açıklayıcı olduğundan ve genelleştirilebilir sonuçlar çıkarmaya yönelik olmadığından dolayı, bu yöntemin benimsenmesinin makul olduğu söylenebilmektedir.

3.4 Çalışma Enstrümantasyonu

Sosyal araştırmalarda, görüşme, anket, katılımcı gözlem, odak grup tartışması, vaka incelemeleri, yaşam öyküsü vb. Gibi çeşitli araçları kullanarak sosyal dünyadan veri toplanmaktadır. Bu çalışmada veri toplama için uygun araç, derinlemesine görüşmelerdir.

3.5 Kaynaklar ve Veri Analizi

Çalışma hakkında yeterli bilgi edinmek için birincil ve ikincil veriler toplanacaktır. Saha çalışması gruplar halinde röportajlar ve gayri resmi tartışmalar içermektedir. Saha çalışması, katılımcı gözlemlerle bütünleştirilmiş olan 44 Afrikalı göçmene, Türkiye'deki Afrikalı göçmenler üzerine daha önceki çalışmalar ve diğer basılı materyalleri (örneğin, gazete kupürleri, Dergi, ders kitapları, konferans raporları, makale ve internet) araştırmaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Görüşülen kişiler kartopu örnekleme ile belirlendi. Araştırmacılar ve bazı Afrikalı göçmenlerin grupları arasında; berber salonlarında, Afrika restoranlarında ve dükkânlarında düzenlenen gayri resmi tartışmalar da vardır. Bu gayri resmi tartışma, Türk vatandaşlarıyla bazı tartışmalar da içeriyordu.

Örnek, Teorik örnekleme, sabit kıyaslama ve Oturmuş Teori Yaklaşımında doygunluk (Glaser ve Anselm, 1967) kavramlarından esinlenilerek, yaş, cinsiyet, sosyal geçmiş ve Türkiye'de kalış süresinin dağılımı dikkate alınarak derlenmiştir. Sonunda, etnografinin seçilmesi, göçmenlerin gerçek geçim koşulları, karmaşık ve dinamik özelemleri üzerine daha toplumsal olarak saklı bir anlayışa erişilmesini sağladı (de Haas, 2008: 45).

Yapılan görüşmelerin transkriptleri, çalışmanın çeşitli hedefleri göz önüne alınarak kodlanmış ve tematik olarak analiz edilmiştir. Bu çalışma için araştırma soruları ile ilgili temalar ve kalıplar tespit edilmiştir. Dört vaka çalışması derinlemesine mülakatlardan geliştirildi ve analiz için kullanıldı. Doğrudan katılımcılardan gelen alıntılar, raporun

tamamında, alıcıların bakış açısından sürdürülebilir kırsal ev geçim stratejileri içinde havalenin rolünü ortaya çıkarmak için gereken yerlerde kullanıldı.

3.6 Etik Hususlar

Etik sorunlar her zaman insan katılımını içeren araştırmalarda ortaya çıkar. Katılım gönüllü olmuştur ve araştırmanın amaçlarını ve niteliğini açıkladıktan sonra bilgilendirilmiş her bir katılımcıdan izin alındı. Buna ek olarak, araştırmaya katılmaya razı olan katılımcılar kayıt olmayı reddettiler ve araştırmacı tartışmaları not aldı. Yine araştırmacı, katılımcılara, tartışmaların kayıt edilmesinin sadece çalışma amaçları için yapıldığını açıkladı. Tartışmalar gizlilik ve anonim olarak ele alındı. Veri analizi süreci boyunca takma adlar kullanılmış ve yazılı olarak katılımcılara "tam tanımlama bildirilmemiş" olan rapor yazılmıştır. Bunların yanı sıra, araştırmacı etik endişeleri de göz önüne almış ve katılımcıya herhangi bir zarar getirilmemesine özen gösterilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

VERİ ANALİZLERİ VE TARTIŞMALAR

Bu çalışma, özellikle Suriyeli mültecilerin akın etmesinin ardından Türkiye'deki Afrikalı göçmenlerinin yaşam koşullarının belirlenmesi amacıyla yürütülmüştür. Çalışma için özel olarak ilgilenilen husus, Suriyeli mülteci gelişiminin ardından sosyal yardım hizmetlerine erişim açısından Afrikalı göçmenlerin karşılaştığı zorlukları; İstihdam, sağlık, konut, eğitim ve komşularla olan ilişkileri değerlendirmektir. Bu çalışma, Mecidiyeköy (Kurtuluş), Avcılar, Aksaray ve Taksim olmak üzere dört bölgede (topluluklar) örneklemiş katılımcıları ile Afrikalı göçmen topluluklarının nüfus payı nedeniyle İstanbul'u çalışma alanı olarak kullandı. Bu bölüm, çalışmanın sosyal hizmetlere ve istihdama erişim üzerine daha fazla vurgu yapan sorunun ve hedeflerin temel alındığı bulguları sunmaktadır.

4.1 İstanbul'daki Afrikalıların Yapısı

Türkiye'de Afrikalı göçmenlerin faaliyetlerini düzenleyen yasal çerçeve, pasaportlar yasası, yasal ikamet yeri kanunları, yabancılar hareket yasası ve 1951 Cenevre Sözleşmesinde kurulan göç ve iltica konusunda daha geniş uluslararası hukuk felsefesiyle ilgilidir. İstanbul'daki Afrikalı göçmenler, birçok ev sahibi ülkede olduğu gibi; sığınmacı, yasal vizeli kısa süreli ziyaretçiler, yasadışı yollarla (Düzensiz göçmenler) ülkeye giren kişiler, yasal olarak ya da yasal yollarla girdikten sonra vize süreleri dolanlar, Öğrenciler, turistler, Türk vatandaşlarıyla evli olup ya vatandaş olmak için bekleyen ya da Türkiye vatandaşlıkları beyan ve teyit edilenler olarak sınıflandırılabilir. Şüphesiz ki Türkiye, öğrenci vizesi ile girilen Afrikalı öğrencilerin bir merkezidir ve eğitim süresince kendine özgü ikamet iznine sahiptir.

Bu çalışmanın amacı, Afrikalı öğrencilerin yasal olarak tanınmış olmaları ve özel ihtiyaçlarının ülkenin yasal rejimi tarafından bir şekilde karşılanmaları nedeniyle hariç tutulmalarıdır. Bu nedenle, araştırmanın yoğunlaşması daha fazla, vizesiz ve düzensiz göçmenlerden olan yasadışı göçmen kategorilerinedir. Görüşmeler arasında, Türk vatandaşlarıyla evlilikleri nedeniyle kalışlarını düzenli hale getiren katılımcılar vardı.

4.2 Katılımcıların demografik bilgileri

Bu çalışmada belirtilen yerden toplam 44 katılımcı çıkmıştır. Aşağıdaki tabloya göre, katılımcıların çoğunluğu 27 (% 61) erkek,% 39'u temsil eden 17 kişi kadın idi. Buna ek olarak, ankete katılanların çoğunluğu Nijeryalılar (23), bunu Gana (8) ve Senegal (4) izledi. Katılımcıların yaş dağılımı ve hukuki durumu ek 1 de verilmiştir.

Tablo. 4.1 Katılımcıların menşe ülkelere göre cinsiyet dağılımı

	Nijerya	Gana	Togo	Fildişi Sahilleri	Uganda	Tanzanya	Senegal	Kamerun	Toplam
Erkek	16	5	1	1	0	1	3	0	27
Kadın	8	3	0	0	2	1	1	2	17
Toplam	23	8	1	1	2	2	4	2	44

4.2.1 Katılımcıların Medeni Durumu

Katılımcıların 25'i, toplamın yaklaşık % 57'si bekârdı. 18 yaşındayken evlenen yalnızca bir katılımcı duldu. Bu, katılımcıların çoğunluğunun bekâr olduğu anlamına gelir. Aşağıdaki tablo, katılımcıların evlilik durumlarının cinsiyete göre dağılımını göstermektedir.

Tablo 4.2 Katılımcıların cinsiyete göre Medeni halinin dağılımı

	Bekar	Evli	Dul	Toplam
Erkek	17	10	0	27
Kadın	8	8	1	17
Toplam	25	18	1	44

4.2.2 Eğitim Düzeyi

Aşağıdaki Tablo 3, katılımcıların eğitim durumlarının cinsiyete göre dağılımını göstermektedir. Tablodan, çoğunluğun, 10 tanesinin lise düzeyinde bir eğitime sahip olduğu ileri sürülebilir. Ankete katılanların % 18'i üniversite eğitimi almış ve onu ilköğretim ve toplam nüfusun yaklaşık % 16'sını temsil eden temel okuma ve yazma becerileri izlemiştir. Hiçbir eğitim görmeyen (okuma yazma bilmeyen) ve orta öğretime sahip olanlar nüfusun yaklaşık% 14'ünü oluşturur.

Tablo 4.3 Eğitimin Cinsiyet Dağılımı

	Okuryazar değil	Okuryazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	Toplam
Erkek	3	6	4	5	6	3	27
	6.8%	%13.6	%9	%11.4	%13.6	%6.8	%61.4
Kadın	3	1	3	1	4	5	17
	6.8%	2.3%	%6.8	%2.3	%9	%11.4	%38.6
Toplam	6	7	7	6	10	8	44
	13.6%	%15.9	%15.9	%13.6	%22.7	%18.2	%100

4.3 Sosyal Hizmetlere Erişim

Araştırmacı, bu çalışmanın amacına göre, Suriyeli mülteci krizinin Afrikalı göçmenleri nasıl etkilediğini Türkiye'de sosyal hizmetlere erişim taleplerini incelemeyi taahhüt eder. Bu hizmetler, eğitim, sağlık hizmetleri, istihdam, konut olarak diğerleri arasında belirlenmiştir. Bulgular aşağıda sunulmuştur;

4.3.1 Sağlık Hizmetlerine Erişim

Sağlık hizmetlerine erişim, İstanbul'daki Afrikalı göçmenlerin karşılaştığı en büyük zorluklardan birini teşkil etmektedir. Mevcut verilerin analizi, sağlık hizmetlerine erişim alanında karışık tepkiler verdiğini gösteriyor. İstanbul'da iki yıldan az bir süredir yerleşik olan göçmenler sağlık hizmetlerine erişimde güçlük çekerken, kalışları üç yıldan fazla olan insanlar çoğunlukla özel sağlık kurumlarına girdikleri için erişimin kolay olmasına karşın maliyetten ötürü şikâyet ediyorlar. Sağlık hizmetlerine erişimde zorlananlar kendilerini ve ayrıntılarını resmi olarak göstermekten korktukları durumlarından dolayı sağlık ihtiyaçlarına uygun mahallerden erişemediklerini vurgulamışlardır. Bu nedenle, hasta olduklarında eczanelere başvuruyorlar. Bu çile, Sefaköy'deki tekstil şirketinde çalışan Nijeryalı 32 yaşındaki Maame hikâyesi tarafından tespit ediliyor. O şöyle bildiriyor:

...Sağlık hizmetlerine erişmem gerektiğinde sadece eczaneleri kullanıyorum. Mesele, hastanelerde sağlık bakımının maliyetinin çok pahalı olmasıdır. Kamu hastanesine bile gidemezsin çünkü maliyet neredeyse özel ile aynıdır ve kayıt yaptırmak için oturma iznim yok. Yani, benim için eczane şimdilik tek seçenektir...

Benzer hayal kırıklığı, adı Parti olarak verilen 27 yaşındaki Nijeryalı tarafından da yinelenmiştir. Onun cevabı basitti "Ben hastaneyi hiç kullanmadım çünkü sınır dışı edilmek istemiyorum." Diyerek şöyle devam ediyor: "Çalışıyoruz ve kazandığımız tek şey bizi yasadışı olduğu için eve dahi götürmez, Hastaneye gidersem sağlık faturaları mı nasıl karşılayabilirim? Diye sorguladı.

Afrikalı göçmenlerin sağlık ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik başka bir yol Afrika'dan Türkiye'ye yeni gelen ya da evini ziyaretten dönen arkadaşlar aracılığıyla ilaç ithal etmektir. Bu göçmen kategorisi için, Afrika'daki ilaçlar Türkiye'de eczanelerde satılanlardan daha etkilidir. Ayrıca, ülkelerinde bazı ilaçlara erişimi Türkiye'den çok daha kolay olduğundan bu etkiye sahip reçeteli ilaç üretmek zorunda kalmamaktasınız. Bu bilgiyi, Taksim Tarlabası'ndaki berber salonunda Ganalı bazı Afrikalı göçmenlerin katılımcı olduğu bir tartışma vasıtasıyla edindim. Bunları kendileri ithal edemeyenler, Afrika restoranlarından alıyorlar. Mecidiyeköy ve Tarlabası'ndaki bazı Afrika restoranlarına yapılan bir ziyaret bu hikâyeyi doğrulamıştı. Afrika'dan gelen esnaflarda bazı ilaçlar gördüm ve hatta satın aldım. Bu ilaçlar çoğunlukla baş ağrısı, ateş, genel vücut ağrıları gibi yaygın sağlık problemleri içindir.

Normal kanallardan sağlık hizmetlerine erişenler, genellikle özel sağlık tesislerine gittiklerini fısıldadılar. Bu, son 11 yıldır İstanbul'da yaşayan 46 yaşındaki bir Nijeryalı olan Sam gibi kişiler tarafından anlatılıyor; “Ne ben ne de ailem (iki çocuk ve eşi) sağlık hizmetlerine erişirken herhangi bir zorluk çekmiyoruz. Hastalandığımda genellikle özel hastanelere gidiyorum tek sorun ise maliyetinin çok yüksek olmasıdır.”

Elbette, Afrikalı göçmenlerin sağlık ihtiyaçlarını karşılamak için kullandıkları sağlık hizmetlerine ve stratejilere erişim, Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye akışı ışığında bile aynı kaldı. Başka bir deyişle, Suriyeli mültecilerin akını, Afrika göçmenlerinin sağlık hizmetlerine erişme kabiliyeti üzerinde çok az veya hiç bir etkiye sahip değildir. Doğrudan bir bağın bulunmamasına rağmen, akının istihdam imkânları üzerindeki etkisi, Afrikalı göçmenlerinin özellikle özel sağlık tesislerini kullananların yüksek maliyetli sağlık hizmetlerini karşılama kabiliyeti üzerinde dolaylı bir etkiye sahip olabileceği sonucuna varılmıştır. Belirtildiği gibi, sağlık hizmetlerine erişim alanında göçmenlerin karşılaştıkları zorluklar büyük oranda istihdam ve iş güvenliği konularıyla bağlantılıdır. Daha sonra dikkatimizi bu konuya detaylı olarak vereceğiz.

4.3.2 İstihdam ve İşgücü Sorunları

İstihdam ve işle ilişkili sorunlar, Suriyeli mültecilerin akını yüzünden görüşülenlerin altını çizdiği zorluklardan birisi gibi görünüyor. İlerleyen verilere göre, Suriye'de yaşanan mülteci krizinin ardından kentteki göçmen istihdam olanaklarının düşmesi, gelişme nedeniyle emeğin fazladan artması nedeniyle işverenlerin daha fazla pazarlık gücü elde ettiklerini gösteriyor. Kaydedilen zorluklar sektörler arasında ve beceriler arasında farklılık gösterir. Tekstil gibi az düzenlenen sektörlerde çalışan düşük vasıflı göçmenler, krizin ardından önemli zorluklar bildirmektedir; orta ve mesleki sektörlerde eğitim gibi göstergeleri olanlar Suriyeli mültecilerin akını olmadan önce çok az zorluk olduğunu bildiriyor. Kofi Adjei, bir mekanik dükkânında çalışan 26 yaşındaki bir Ganalıdır. Son iki yıldır İstanbul'da bulunuyor. Ona göre, Suriyeli mültecilerin akını, iş sürdürülebilirliği ve güvenliği açısından onlara ciddi bir tehdit oluşturuyor. Kofi,

“Bu işe girdiğimde, düzensiz maaş gibi bazı zorluklar vardı. Ancak bugün sahip olduğum işi arayan insanların sayısı arttıkça, işler zorlaşıyor. Suriyelilerden dolayı, işveren maaşınızı bazen tam zamanında ödememeye karar verebilir... Ancak şikâyet edemezsiniz çünkü ederseniz sizi kovacaktır. Ne zaman isterse,

sizin için çalışma saatlerini değiştirir. Eskisinden daha fazla çalışıyorum ama maaşım değişmedi bile...”

Tekstil şirketinde çalışan bir Nijeryalı olan Mabel aynı dūřünceyi paylaşıyor. Özellikle alışanların işverenler tarafından istismar edildiğini belirtti. Bunu doğrulayan bir Tanzanyalı olan Aaron, kız kardeşinin Mecidiyeköy’de çalıştığı tekstil şirketinde işverenlerinin cinsel tacizlerine maruz kalmasını anlattı. Aaron’ın ilgisini çeken diğer Őeylerin arasında; Kız kardeşim her zaman işvereninin cinsel tacizlerinden Őikyet eder.

“Őikyet ettiği takdirde aylık maaşına işvereni tarafından el konulur. Maaşını almak istiyorsa rol yapmak zorundadır. Hiçbir seçenek yok, çünkü Suriyelilerin gelişi, bir işten diğerine hareket alanını sınırlamıştır.”

Bu durum, eğitim gibi resmi ve çok düzenlenen sektörlerde göçmenler arasında test edildiğinde, tepki karışıktır. Bazı katılımcılar daha iyi çalışma koşulları belirtirken, diğerleri Mabel, Aaron ve Kofi gibi dūřk vasıflı göçmenler tarafından sunulan benzer bir tablo belirtiyor. Meriam, son 4 yıldır İstanbul’da yaşayan bir Nijeryalı. Eseyenyurt’ta bir okulda retmen olarak çalışmaktadır. Meriam, maaşının düzenli olmasına rağmen çalışma ortamının cesaret verici olmadığını belirtiyor;

“Maaşım düzenli olsa da, yönetim sözleşmeleri ihlal ediyor. Aslında, sahip olduğumuz Őeyin bir sözleşme olmadığını... Fakat yönetimin, her zaman arzu ve kaprislerine dayalı olarak değişime karar verebilecekleri resmi olmayan bir düzenleme olduğunu söyleyebilirim. Aldığım maaşın yanı sıra, Türk olan çalışan meslektaşarımla karşılaştırdığımda ek bir hakkım yok.”

Meriam’ın bu duyguları başka bir üretmenin olan Mary’nin ifadelerine aykırı duruyor. Mary, bir trkle evli olan 29 yaşındaki Ugandalı bir retmendir. Tıpkı Meriam gibi Mary de maaşının düzenli olduğunu belirtti. Ayrımcılık yapılmaksızın iş arkadaşlarına verilen diğer haklardan faydalanmaktadır. Meryem’in durumunu bir Türk evliliği bağlamında görmek gerekir. Ülkenin kanunlarına göre, Mary üç yıldan fazla bir süre evli olduğu gerçeğinden dolayı Türk vatandaşıdır. Bu, neden Türk vatandaşlarıyla aynı Şekilde muamele gördüğünü açıklayabilir. Bununla birlikte, Mary’nin durumunu Kamerun’dan başka bir katılımcı, Antoinette ile ölçtüğümüzde hikâye aynı gibi gözüküyor. Mary gibi Antoinet te Sefaköy’de bir retmendir. İşverenlerinin faaliyetlerinde profesyonel olduklarını ve çalışma ortamının cesaret verici olduğunu belirtti. Ayrımcılığa maruz bırakılmadığı gibi, kurumdaki diğer çalışanlara sağlanan hak ve menfaatlerin de kendisine verildiğini belirtti.

Yüksek vasıflı göçmenler tarafından üretilen perspektifi bu çalışmanın kapsamı dâhilinde konumlandırılan Suriyeli mülteci akımının ardından istihdam alanında daha resmi ve düzenlenmiş sektörlerde bulunan göçmenlerin çok az zorlukla karşı karşıya kaldıkları ileri sürülmüştür. Nitekim Meryem ve Antoinette, Suriyelilerin kendi alanlarındaki işlere erişim açısından onlara herhangi bir zorluk getirmediğini göstermektedir. Okullar daha çok daha iyi bir avantaja sahipler çünkü okullar genellikle anadili gibi konuşan öğretmenleri istiyor ve Suriyelilerin aksanı onları dezavantajlı konuma getiriyor. Başka bir deyişle, Suriyeli mültecilerin sadece akışı Türkiye'deki tüm sektörlerdeki Afrikalı göçmenlerin muhtemel istihdamını otomatik olarak etkilememektedir. Beceri gereksinimleri ve diğer ölçütler, böyle bir gelişmenin göç etmiş nüfus üzerindeki etkisinin boyutunun belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

4.3.3 Konut

Göçmenler tüm dünyada konut kayıtlarında ciddi endişeler dile getirmişlerdir. Bu kapsamda Afrikalı göçmenlerinin durumu diğer ülkelerdeki durumlardan farklı değildir. Gerçekten de, göçmenlerden bazılarını evlerinde ziyaret ettim ve çoğu durumda ev hakkında yazacak bir şey yoktu. İstanbul'da daire kiralama maliyeti nedeniyle, göç edenlerin çoğu kötü hijyenik alanlarda yaşıyor ve odalarını apartman dairelerinin bodrumlarında tutuyorlardı. Bu odaların zayıf havalandırması nedeniyle durum yaz aylarında dayanılmaz hale gelir ve bazen tek odalı bir daireye beşten fazla kişi taşınmaktadır.

Bu acınası koşullar bir yana, Suriyeli mülteci akımı sonrasında bu tesislerin kirası fahiş artmıştır. Aksaray'da görüşülen Ganalı Mbala'nın belirttiği gibi:

“Nerede yaşadığımızı görebilirsiniz, iyi bir yer değil, ama yeterince kazanmadığınızda daha iyi bir yer nasıl düşünebilirsiniz... Bu basit odaya 350 USD fazla ödüyoruz. Şanslı değilseniz ve kötü bir toprak ağasına rastlamışsanız, kira artacaktır, çünkü şu an İstanbul'daki Suriyelilerin sayısının artması nedeniyle bulunduğunuz yeri arayan birçok insan var.”

Aynı şekilde Aksaray ve Mecidiyeköy'de ikamet eden ve şu anda Avcılar'da oturan Fildişi Sahillerinden Chris, şu günlerde kentteki ev fiyatlarındaki artışların niteliğini göz önünde bulundurarak buna talep artışını bağlayamayacağını ancak şehirdeki Suriyelilerin sayısında gerçekleşen artışla açıklayabileceğini belirtti. Chris, artık kiralarını

karşılayamadığı için arkadaşlarıyla birlikte yaşamak zorunda kalanların farkında olduğunu belirtti. Ayrıca, ev sahiplerinin en küçük bir konuda dahi onlarla ilişkilerinde artık hoşgörülü olmadığını, tahliye ile tehdit altında bulduklarını belirtti. Chris, kendi hikâyesini anlatırken;

“Mecidiyeköy'de yaşarken, ilk önce durumumu anlayan ve çok saygılı bir ev sahibim olduğu için şanslıydım. Birkaç yıl aynı kira bedelini sorun yaşamadan ödedim. Bir gün bana aniden gelip kiranın % 50 arttığını söyledi, hazırlık yapmadığım için anlaşmaya çalıştığım da pahalı buluyorsam başka bir yer bulmamı, bir sürü insanın sırada beklediğini ve daha fazla ödemeye hazır olduğunu söyledi. ... Daha sonra bazı Suriyeli çiftlerin konut aradıklarını ve kiranın ne kadar olacağına dikkat önem vermediklerini öğrendim... Kardeşim şu an durum budur.”

İlginçtir ki, bu durum bazılarının yaşamını tehdit ediyorken başkalarına için özellikle meslektaşlarının acılarından faydalanmak üzere daire kiralayacak kadar şanslı olan göçmenlere bir fırsat penceresi sunuyor. Kendimi Kurtuluş'ta bulduğum bir tartışmada, yeni göç edenlerin, arkadaşlarıyla kaldığında haftada 100 ABD Doları ödemek zorunda kaldıklarından şikâyetçi oldular. Gerçek şu ki bu grup insanlar durumlarını çözmek için, birçoğu iş bulmadan önce sahip oldukları az parayı da harcamak zorunda kalmaktadır. Lesley, Türkiye'de futbol kariyeri vaat edilen 25 yaşında bir Ganalıdır. Ancak, otele vardıklarında sözde onu kulübe bağlayacak olan menajeri aramak için sokakta dolaşmak zorunda kaldı. İstanbul'a vardıklarında yerleştikleri otelde günler geçirdikten sonra, Lesley ve arkadaşlarının parası bitti, haftada 100 dolar ödeyerek bir göçmenin apartman dairesinde alternatif barınak buldular.

Sonunda, bu zorlukla başa çıkmanın bir yolu olarak, birçok göçmen eve gönderdikleri havaleleri azaltmaya başlamışlardır. Aksaray'da yaşayan bir Ugandalı olan Kenneth şu şekilde açıklıyor;

“Ana-baba ve çocuklarının bakımı için neredeyse her ay eve para gönderiyordum. Artık bunu yapamam, bazen, günlerce telefonumu kapatmak ve sosyal medyadan uzak durmak zorunda kalıyorum ki baskıdan kurtulabileyim... Şunu söyleyeyim, bu günlerde ödediğimiz kira, eğer bu parayı birkaç yıl biriktirebilirsen, ülkemde bir ev inşa etmek için yeterlidir. İşler kaçıyor ve kira da bu duruma acımıyor... Bir mülteci gibi olmak istemiyorsanız başka seçeneğiniz yok... Bu yüzden daha iyi fırsatların gelecekte geleceğini umut etmeniz gerekiyor...”

Görüşülen göçmenlerin durumu, hayatta kalma yarışının karışık bir resmini gösteriyor. Elde edilen anlatımdan açıkça anlaşılacağı üzere, Suriyelilerin girişi göçmenlerin

barınması için kaydedilen alanlarda mevcut konut altyapısına biraz baskı yapmıştır. Bu alanlardaki ev sahipleri bu fırsatı bir nimet olarak nakde dönüştürdükçe, bazı göçmenler para kazanmak için dairelerinde yer kiralayarak meslektaşlarının acılarını nakde çeviren ikincil ev sahiplerine dönüştüler. Bazıları, bu hayatta kalma stratejisini, bundan etkilenenler karışık duygular hissedebilir, sokakta yatmak ve yasadışı statülerini devlet görevlilerine açıklamak yerine, göçmenler için çok az imkân olan zaten sıkışık bir ortamda yaşamı dayanılmaz hale getiren ortamlarda tasarruflarını boşa harcamayı daha iyi bir seçenek olarak dile getirebilir. Son olarak değerlendirdiğimiz alan eğitim imkânlarıdır.

4.3.4 Eğitime Erişim

Bu çalışmanın hedefleri bağlamında ölçülmeye çalışılan sosyal hizmetin son alanı Afrikalı göçmenlerin eğitime erişimidir. Sağlık hizmetlerine erişim gibi bu sosyal hizmet alanı, Suriyeli mültecinin Türkiye'ye girişi sonrasında doğrudan herhangi bir etkiye sahip değildir. Bununla birlikte, istihdam imkânları mülteci akını dalgasında daraldığından, bu alan üzerinde dolaylı bir etkisi olabilir. Bu konu, yetişkin göçmenlerin eğitime erişimi ve Türkiye'deki Afrikalı göçmenlerin çocuklarının eğitime erişimi gibi iki biçimde tartışılıyor.

Genel olarak, görüşülenlerin çok azı eğitime erişmeye hazır olduklarını belirtmekte ve çoğunluk çalışmalarını ilerletme konusunda çok az ilgi göstermektedir. Nitekim Bernard gibi görüşmecilerin bir kısmı, ilkokul seviyesinde okuldan ayrıldıkları ve yaşları ilerlediği için okula geri dönmeleri mümkün olmadığı için eğitime erişemiyorlardı. Bernard şöyle belirtiyor:

“Mali sıkıntılar nedeniyle Ortaokuldayken Okulu bıraktım. O zamandan beri sınıftaki duvarları bile görmedim. 36 yaşındayım ve okula 16 yaşındaki çocuklarla gidip oturabilir miyim? ... Elimde birçok aile yükümlülüğüm var. Buradan kardeşlerime ve aileme bakıyorum. Okula gitmek onların ihtiyaçlarını karşılayamayacağım anlamına gelir ve bu nedenle okul bitti....”

Farklı bir açıdan, bir Senegalli olan Musa, eğitimin keşfetmek istediği çok önemli bir alan olduğunu belirtti. Ancak statüsünün yasadışı olduğu gerçeği, bu durumun kendisini memurlara ifşa edeceğinden korkuyor. Ayrıca İstanbul'da yaptığı işin eğitimle mesleğini birleştirmesine izin veremeyeceğinden de şikâyet ediyor. Şöyle belirtti;

"... Eğer bu ülkede hayatta kalmak istiyorsanız, [gün doğumundan batımına kadar] çalışmak zorundasınız. Belki okula gitme konusunda daha iyi fırsatlar olsaydı, okula geri dönmeyi çok isterdim dediğim gibi, daha iyi bir uyku [az konuş uyu] için bile zamanınız yok... Ama kardeşim, burada önemli olan hayatta kalma. Evdeki insanlar kardeşlerim, kız kardeşlerim, ebeveynlerim hepsi de bana bağlı..."

Araştırmacı göçmenlerin bir kısmıyla görüştüğünde, bu hikâye tekrar tekrar yankılanmaktadır. Ayrıca, kendi ülkelerinde üniversitelerden mezun olan bir göçmen kategorisi de vardı. Ancak, iş bulmada yaşanan zorluklardan dolayı, daha geniş imkânların araştırılması için yurtdışına taşınmak zorunda kaldılar. Araştırmacı, Gana'dan Helena ile konuştu; Gana'daki en iyi üniversitelerden birini birincilikle bitirmişti. Helena planlama eğitimi alıp ve mezun olduktan sonra, birkaç yıl mevcut olmayan işleri aramak için bürodan büroya dolaştı. Bu nedenle, hayatta ilerleme kaydetmek için başka yerlere bakmaya zorlanmıştı. İstanbul, bazı bağlantılarla irtibata geçtikten sonra onun varış yeri oldu.

Helena gibi mezunlar, eğer fırsat verilirse eğitimlerini ilerletmeyi planladıklarını belirttiler. Aslında, Helena başka şeylerin yanında "... Burs bile alabilirsem okula geri döneceğim... Acele edip biraz para kazanabildikten sonra okula dönmeyi planlıyorum" diye devam etti. Burada Helena yalnız değil. Ganalı olan Mike'ta benzer endişeleri ifade etti. İstanbul'a gelmesinin, akademisyenlerle birlikte çalışmak için arkadaşlarından ve ailesinden edindiği algı ve tavsiyeden bile kaynaklandığını belirtti.

"İstanbul'a gelmeden önce, bazı arkadaşlarım ve aile üyelerim bana, çalışmalarım devam ederken koşuşturmam için fırsatlar bulunduğunu söylediler. Aslında, o rüyayı terk etmiyorum ve elimden geleni yapmayı isteyecektim. Halen bir burs bulmaya çalışıyorum ve eğer biliyorsam, hiç düşünmeden bu koşuşturmayı durdurup çalışmalarımaya yoğunlaşmış olurum..."

Bu endişelerden çıkan şey, göçmenlerin durumu, özellikle ülkedeki statülerinden dolayı, onlara 'koşuşturmalarını' eğitimle birleştirme fırsatları sınırlıdır. Ayrıca, Suriyeli mültecilerin akını ardından istihdam alanı özellikle kayıt dışı sektördeki kişiler için daralırken durum daha zorlayıcı hale geliyor.

Afrikalı göçmenlerin çocuklarına eğitim verme skoru üzerine aynı durum gösterilebilir. Tıpkı İstanbul'daki yetişkin göçmenlerin durumu, erişim ve finansman dış görünüşü gibi. Şüphesiz, Türkiye, üye ülkelerin yargı yetkisi alanında bulunan çocuklara ücretsiz, zorunlu, evrensel temel eğitim veren çocuk hakkı sözleşmesinin imzacıdır. Buna paralel

olarak Türkiye, özellikle Suriye konusunda, yargı alanında Suriyeli mültecilerin çocuklarının eğitim ihtiyaçlarını gidermeye yönelik bir dizi önlem uygulamaktadır. Türkiye, okul kayıtlarında ikamet izni gerekliliğini karşılamak için kimlik adı verilen özel bir kartın verilmesi gibi önlemlere dayanarak;

Türkiye'nin güneyindeki UNICEF programlarına yaptığı ziyaret sonrasında konuşan UNICEF Genel Sekreter Yardımcısı Justin Forsyth,"Suriye krizinin başlangıcından bu yana, Türkiye'de derslere devam eden Suriyeli çocukların sayısı okula gitmeyenlerden daha fazladır" dedi. Türkiye bu büyük başarı için övülmelidir. Ancak, daha fazla kaynak sağlanmadıkça, bir gün "ülkelerini yeniden inşa etmek için ihtiyaç duyacakları becerilerden yoksun" Suriye çocuklarının "kayıp nesli" riski ciddi olarak hala var. "(UNICEF, 2017)

Bununla birlikte, bu durum Suriyeliler açısından olumlu olmasına rağmen, bu tedbirler başkalarına, Afrikalı mültecilerin çocukları gibi, uygulanmamaktadır. Çocuk sahibi olan ya da Türkiye'de çocuklarını yetiştirme maliyetinin yüksek olduğunu bilen bu çalışmaya katılan katılımcılar, okul çağına geldikleri zaman bu nedenle onları eve götürmeyi tercih etmektedirler. Charles o kişilerden biri, o burada '... İki çocuğum var, ancak yapamam... Onları burada eğitmeyi çok isterdim, ancak maliyeti biraz yüksek. Bu yüzden, okul çağına geldikleri zaman onları eşimle birlikte Gana'ya geri götürmeye karar verdim. Her halde, orada da bir avantaj var, uzun süre kendi kültürünüzden [kopuk] olmazlar. Yani, aynı zamanda eğitim alırken kendi kültürünü tanıma fırsatı da bulacaklar...'

Charles'ın durumunu bir kenara bırakırsak, Türkiye yetkililerine yasadışı ikametgâh statüsünü gösterme korkusu, birçoğunu çocuklarını eğitime riskini almıyor. Nijeryalı bir tüccar olan Manu, 'Son yedi yıldır buradayım ve bütün çocuklarım bu ülkede doğdu. Şu anda okula gitmiyorlar çünkü kayıtları için ikametim yok. Bunun yanı sıra, bunu yaparsam polisin öğrenmesinden, dolayısıyla sınır dışı edilmemden korkuyorum.'

Geçmiş tartışmalardan, diğer göçmen gruplarından pek çok çocuğun hukuki önlemler ya da masraflar nedeniyle eğitimsiz kaldığı görülüyor. İstihdam görünümünün daraltılması konusu göz önüne alındığında, bu sorunun çözülebileceği söylenebilir. Göçmenler istihdam sorunlarıyla tehdit edildiklerinde, çocuklarını eğitim için kendi ülkelerine gönderme kapasiteleri de budur. Dahası, bu göçmen ebeveynlerin özel sektörden

erişebileceği eğitim, bazı esnek kuralların olmaması nedeninden kaynaklanmaktadır. Orada da, burada avantaj elde etme yeteneklerine karşı etkileme sorunu var.

4.5 Sosyal Ağlar Kurtarmada

Hayatta kalma ile ilgili sorunlarla uğraşırken, sosyal ağlar göçmenler için ayrılmaz bir araç haline geldi. Bu ağlar, kiliseler ve cami, diğerlerinin yanı sıra eğlence kulüpleri gibi ülkeler arasında yer alan bireylerin seviyesinde kurulmuştur. Bu bireysel seviye şebekeleri aynı zamanda bir Türk ile bir Afrikalı arasındaki evlilik ve benzerleri gibi ırklararası evlilikleri de içerir. Buna ek olarak, bir ülke, etnisite ve kabile gibi ortak insanlara ayrılmış bir ağ var. Bu şebekeler, sosyal hizmetler ve üyeler için bilgi desteği sağlamaktadır. Bir takım Afrika göçmenleri ile etkileşim ortaya çıktı.

Genel olarak, ağların etkisi kişinin bireysel kararları üzerine göç etmenin bir faktörüdür ve iki katmanlı olarak konuşlandırılabilir. İlk katmanda, şebekelerin bir bireyin kararını etkilediği ve göç etmek için belirli bir hedef seçtiği görülebilir. Bu otelin birinci katmanı, Aaron şehrinin kalbinde, plaja sadece birkaç adım uzaklıkta yer almaktadır. Aaron davasında, Türkiye seçimi, ablası ve amcasının orada zaten ikamet etmiş olmasından kaynaklanıyordu. Aynı şekilde, Helena'nın annesi İstanbul'da 12 yıldır kentte yaşıyor.

İkinci katman sonrası geliş kararlarının düzeyinde yerleştirilmektedir. Bu, özellikle, varış ülkesinde hiçbir bağ bulunmayan göçmen seviyesinde tutulmaktadır. Genel olarak, bu göçmen grubu göç kararını Neoklasik ve NELM kuramlarıyla ilişkili ekonomik ve maliyet-fayda analizine yerleştirir. Varış ülkelerine ulaştıktan sonra, varış ülkesine seçim varış yeri olarak karar verme kararı, oyunda sosyal ağ unsuruna sahiptir. Mary, Harun ve Mbala diğerlerinin yanında bu ikinci tabakayı desteklemek için bir iddiada bulunurlar. Haruna'ya göre, "Almanya'ya geçmek için Türkiye'ye geldim, çünkü bir zamanlar Türkiye'de olduğunuz sürece Almanya'ya geçmek kolay diye söylendi. Ancak bu doğru değildi, ancak artık Türkiye'yi kabul ettim, çünkü burada Gana kardeşlerimle rahat hissediyorum. Ev gibi hissediyor ..."

Teorisyenlerce gösterilen ve bu çalışmayla teyit edilen göçmenler arasında sosyal ağların varlığı, üyeler için çok çeşitli fırsatlar sunmaktadır. Sosyal paylaşım ağları, üyelere

sağladığı mali destek ve bilgi havuzunun yanı sıra göçmenler için travma ortamı oluşturmaktadır. Göçmenlere yurt dışında yaşama ile ilgili psikolojik ve duygusal sorunlarla baş etmede yardımcı oluyorlar. Yukarıda tanımlanan ağın her iki katmanındaki göçmenler akraba ve arkadaşlarının bulunmasının, yerleşmeyi ve psikolojik ve duygusal rahatlığı bir noktaya düşürmeyi kolaylaştırdığını belirtti. Ayrıca, yerleşmek ve koşuşmaya başlamak için bir kişiye bir yetkisiz kullanım süresi tanınmaktadır. Emma, kendisine futbolda kariyer vaat eden bir ajanın kandırdıktan sonra, rahat hissetmek için İstanbul'daki Ganalı topluluğa müdahale ettiğini anlatıyor. O koyar ... Ben tamamen kafam karıştı ve ne yapacağımı bilmiyordum. Teslim edildiğim otelden atıldım, param yok, hiçbir şeyim yoktu. Taksim'de tanıştığım bir Nijeryalı tarafından tanıtıldığım bazı Ganalı kardeşler bana kalacak ve yemek için kendime bir şeyler ayarlayana kadar yardımcı oldu. "

Bireysel göçmenlerin kendi ihtiyaçlarını karşılamak için oluşturdukları şebekelere ek olarak, sosyal ağ teorisyenleri, bu şebekelerin varlığının diğer STK'ler gibi resmi ve gayri resmi kurumların kurulmasını sağladığını belirtti. Bu çalışma boyunca Aksaray'da bulunan ASEM adlı bir STK'nın İstanbul'daki özellikle Afrika göçmenlerinin özellikle çocuk ve kadınlarının ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuştur. Bu kurumun verdiği hizmetler ücretsizdir. Açıkçası, bu kurum, göçmenlerin kritik toplumsal ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Suriyeli mülteci krizinin ardından bu gibi bir yerinin olması, göçmenlerin maddi yüklerini azaltmaya ve dolayısıyla kira gibi diğer hizmetleri karşılayacak bazı finansmanları serbest bırakmaya yardımcı olarak istihdam olanaklarının azaltılmasını sağlamaktadır.

4.6 Afrikalı Göç Durumunu Kavramlaştırma

Kavramsal olarak, Suriye mülteci krizi bağlamında Afrikalı göçmen büyük ölçüde, vatandaşlığın resmi (yasal) ve esaslı görüşleri ile Calavita (2005) gibi literatürde ortaya konan göç arasında geniş bir yelpazede görülebilir. Bu ayrım, vatandaşlığı ve göçü kapsayan yasanın pratik tezahürünün bazı durumlarda Onları düzenleyen Yasal sistem malikine uymaması anlamına geliyordu. İtalyan davasında Calavita'nın belirttiği gibi, "göçmenlik yasasının kendine has özellikleri-özellikle iş kotaları ve yasal konutun geçici ve koşullu niteliğine vurgu göçmen yasalarının resmi olarak verdiği bu hakları (örneğin,

temel sağlık bakımı ve konuta erişim gibi) zayıflatır ve göçmen marjinalliğini azdırır" (Calavita, 2005: 417).

Bu argümanı Suriyeli mülteci ve Afrikalı göçmenlerin durumunda açıklarken, mültecilere ilişkin yasaların resmi olarak tasarlanması ve yasanın uygulanması arasında önemli bir ayırım olduğuna işaret eden olgularla karşılaşılıyor. Örneğin, geri göndermeme yasası uluslararası göç kanunları ve protokollerinin temel ilkesidir, ancak Türk makamlarının bazı durumlarda Suriyeli göçmenleri savaş bölgelerine zorla geri gönderdiğini gözlemlemekteyiz (Uluslararası Af Örgütü, 2016).

Buna ilaveten, Calavita'da bazı referansların yer aldığı kapsama ve dışında bırakma kavramı (2005) vardır. Bu ayırım göçmenlerin sosyal entegrasyonunun dayandığı temelleri oluşturmaktadır. Bu yasal ve yasadışı göçmenleri ayıran yasal bir düzenleme ile kolaylaştırılmıştır. Nicolas De Genova'nın (2015) vatandaşlık konusundaki dâhil etme ve dışında bırakma tezini anımsatan Türkiye "de ikamet izni göçmenler arasında geçici olarak kalmak için kayıt süreci, göçmenlerin Türk toplumuna dâhil edilme ya da dışında bırakma oranlarını tanımlıyor. Fiilen, kayıt süreci etrafında göçmenler için ayrılan tüm haklara erişim sağlanmaktadır. Aslında, Uluslararası Af Örgütü'nün tutuklama tehdidi ve tehcir tehdidi üzerine hazırladığı raporla süreç, dâhil edilenden daha çok dışlanma eğilimi olarak tanımlanabilir (De Genova, 2015).

Bununla birlikte, farklı bir perspektiften, geçici ikamet rejiminde yer alan haklar için fırsat, vatandaşlar ve vatandaş olmayan kişiler arasındaki ikiliği daha da bulanıklaştıran daha fazla kapsama alma girişiminde bulunulması durumuna işaret ediyor. Soysal'ın "ulus ötesi vatandaşlık modelini" yansıtan vatandaşlık tartışmalarının bu kapsayıcı yönü üzerinde duruyor. O zamanın zorunluluklarının vatandaşlık kurumu ile bağdaşmayan her atfedilmiş statü kriterlerine istinat eden istisnalar yapılmış olduğunu belirtiyor (Turner, 1986a: 92-100; Soysal, 1998: 90). "(Turner, 1986a: 92-100; Soysal, 1998: 90).

Bu, vatandaşlık kavramının geleneksel olarak bölgedeki tek bir statü etrafında yapılandırıldığını, bölgesel sınırlamaları zorlayan statü çeşitliliğine yol açtığını ima eder. Bunun net etkileri, belirli gruplar için geleneksel olarak belirli bir bölgesel varlığa ait oldukları için geleneksel olarak ayrılan haklar, artık bu özelliği grupla paylaşmayan bireyleri, uyduruk deyimle "sakinlerle" (Soysal, 1998). Bu bağlamda, Türkiye'de doğan tüm çocuklara eğitim haklarının yaygınlaştırılması ve eksikliklerine rağmen sağlık

hizmetleri gibi sosyal hizmetlere erişme hakları, vatandaşlık sınırlarının genişletilmesi alanına girmektedir.

Ancak olumlu olabileceği gibi, leviatan'ın da bulunmaması Uluslararasılaşmış kodlara ve yasalara uyum sağlamak Bireyin hakları konusunda toprağa bağlı devlet egemenliğinin hâlâ kaldığını gösterir. Bu, torba hakları dikte ettiren ve bu haklara, vatandaşlık yapısını genişletmek için, gerçek bir girişim değildir, fakat De Genova'nın söylediği gibi, daha çok dışlanmayı sürdüreceklerdir. Nitekim geçici koruma düzenlemesine ya da yasaya bakıldığında, Afganlar, Iraklılar ve diğer göçmen grupları gibi bazı mülteci ve sığınmacıların bazı sosyal hizmetlere erişmelerinin dışlanması (sınırlama) ortaya çıkmaktadır. Benzer şekilde, bir kişiyi, açlık ve yoksulluktan kaçan insanları sınır dışı etme tehdidinin merhametine bırakan bir mülteci tanımının kasıtlı olarak daraltılmasını getirir.

Bu noksanlığa rağmen, vatandaşlık tartışmalarını daha geniş perspektiften göz önüne alırsak, vatandaşların bile yaş, cinsiyet ve istihdam statüsüne göre sınıflandırılarak birinin verebileceği haklara ilişkin türü tanımladığı sonucuna varılabilir. Gerçekten de, birinin oy hakkını kullanmak için, belli bir yaş grubuna (18+) girmesi gerekir. Bazı ülkelerde oy hakkı tutsaklara bile verilmiyor. Bunun vurguladığı, yurttaşlık kavramının "toplumun kıt kaynaklarına erişimi kontrol altına alma vurgusu" ile desteklendiği ve bu nedenle bu tahsis edici işlev vatandaşlık üyelik kriterleri üzerinde modern toplumlarda derin bir çatışmanın temelini oluşturduğu "(Turner, 1997: 7). Bu, Marshall'ın kapitalist / refah devleti vatandaşlığı kavramının tartışmasına kaynak tahsisi ve dağıtımını argümanına vurgu yaparak önemini ortaya koymaktadır (Marshall, 1964).

Ayrıca, Afrikalı göçmenler konusu hukuka aykırılık üretmenin yasal olgusuna işaret ediyor. Bu olgu, hukuki rejimin yasadışılığı devam ettiren haklara sahip olduğunu kabul eden sosyo-hukuki bir yapıya dayanıyor. Suriye'de yaşanan mülteci krizlerinin ardından, özellikle Türk hükümeti tarafından özellikle işgücü piyasasına erişim alanında uygulanan düzenlemeler ve kanunlar, yasadışı istihdam yollarının çaba göstermesine temel oluşturdu. Nitekim hüküm sadece kayıtlı sektördeki istihdam alanlarını kapsıyor ve kayıt dışı sektör bu emeklerin çoğunu absorbe ediyor. Nitekim Suriyeli mültecilerin bir firmanın işgücününün % 10'unu aşmaması uyarısı, işverenlerin göçmen emeğini istismar edebileceği gri bir alan sunmaktadır. Aslında, daha çok istihdam edip istihdamı ancak %

10'luk bir oranla resmileştirmeye karar verebilirler. Bu argüman, göçmenlerin devletin ekonomik servetini güçlendirmek için kullanıldığı ekonomik dayanak olarak görmesiyle ilgilidir (Heyman, 2013).

Buna ek olarak, Macar yetkililerin yanıtı retorik soruya işaret ediyor; Böylece "Yasadışının" hangi bölümü anlamıyor musun? "De Genova'nın yazısının altını çizerek, "Göçmenlik" Reformu "ve Göçmen Üretimi" Yasadışılık ".Bu durum, Afrikalı göçmenlerin, ekonomik göçmenlerle aynı ruhsal durumda yasadışı göçmen olarak akın etmelerini, devletin toplumsal dokuları ve Türk vatandaşlarının refahı için tehdit olarak görmelerini vurguluyor.

Sonuç olarak, konu kapsamlı olarak, vatandaşlıkta insan hakları ile insan hakları tartışmasının ve Fassin'in (2005) tam olarak dile getirdiği göçün yapılmasına itiraz ediyor. Fassin'e göre, devleti göçmenleri veya mültecileri barındıracak şekilde açmak, sadece mültecilerin insan haklarının korunması ve haklarına saygıya dayalı gerçek bir endişeye değil devlet tarafından siyasi avantaj elde etmek üzere tasarlanmış bir taktiktir. Daha doğrusu, bir ülke sınırları içinde mültecilerin barınmasını ve onlara bazı haklar verilmesini, siyasi bir kazanç için pazarlık malzemesi olarak kullanmaktan başka bir şey değildir.

Bu argümanı Türk mevzuatı bağlamında açıklarken, özellikle Türkiye'nin Suriyeli mülteci statüsünü kullanarak Avrupa Birliği üyelik yolunda ilerleme kaydettiğini iddia edilebilir. Nitekim Türkiye ile AB'nin bugünkü görüşmeleri, Türkiye'nin AB üyelik hedeflerine taviz verilmesini kolaylaştırmak üzerine kurulmuştur. Yine her iki durumda da, Suriyeli mültecileri kabul etmenin temelini insanlık çağrısı konusunda daha fazla bağlandığını ve Fassin'in belirttiği Fransız durumuna benzer bir şekilde insan haklarının korunması çağrısında bulunmadığını görüyoruz (2005).

Kısacası, Suriyeli mülteci krizi ve Afrikalı göçmenlerin durumu, vatandaşlık / göç tartışmalarının neredeyse tüm yönlerini kapsıyor. Vatandaşlardan, göçmenlerden, uluslararası gözlemciler ve devlet perspektifinden paydaşların tüm boyutlarını kapsar. Analizler sonucunda, ailevi endişeler ile uluslararası yükümlülükler arasındaki etkileşim daha fazla ilgi göstermektedir. Nitekim modern toplumdaki devlet yapısının ikilemi bağlam içinde bir ifade bulur. Genel olarak, durum analizleri, vatandaşlık ve göç tartışmasında çoğu çekişme alanına işaret etmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ

Bu çalışma, son zamanlardaki Suriyeli insani ve mülteci krizi ortamından gelen uluslararası göç konusundaki son araştırmadan ortaya çıkmıştır. Amaçlı olarak, bu çalışma İstanbul'daki Afrikalı göçmen nüfusu çalışma alanı olarak kullanarak Suriyeli mülteci krizinin ardından Afrikalı göçmenlerin sosyal hizmetlere erişimi alanında meydana gelen değişimleri incelemektir. Bu, ülkedeki paylaşılan Suriyeli mültecilerin paylaşılan sayısından ve diğer göçmen gruplarından sağlanan kazanımlardan kaynaklanan ilgi değişikliği, sonradan gelen grupların yaşam koşullarını etkileyebilir kanaatinden kaynaklanıyor. Ayrıca, Suriyeli mülteci krizinin ardından Türkiye'nin göç cephesinde bazı diğer göçmen grupları için reformlar gerçekleştirmesinden kaynaklanmıştır.

UNHCR, UNICEF gibi uluslararası kuruluşlarla işbirliği içinde olan Türk hükümeti, göç yasalarında önemli reformlar yapmayı başardı; başlıca amaç, içişleri bakanlığı altında göç konularından sorumlu özel bir büro kurulmasıydı. Bu reformlara rağmen, uygulama cephesinde, değişikliklerin çoğunun, diğer göçmenleri resmin dışında bırakan Suriyeli mültecilerin durumuna cevap vermeye yönelik çalışma olarak yönlendirildiğini belirlendi. Aslında, çocuğun eğitim hakkına gelince, özel kimlik sisteminin Suriyeli çocuklarının eğitim alanına getirdiği rahatlama başkaları için genişletilmemiştir. Endişe verici durum, bu reform ihtiyacı karşılamaya bir nefes vermek için Türkiye'nin imza koyduğu uluslararası bir konvansiyona ve herhangi bir ayrımcı engel oluşturmadan imzacı hükümetlerin nasıl hareket etmeleri gerektiği konusundaki hükmün uygulanacağı konusudur.

Özellikle Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye akışı Suriye'de yaşanan mülteci krizinin ardından özellikle Afrikalı mültecilerin İstanbul'da sosyal hizmetlere erişimiyle ilgili koşullar üzerinde bazı etkileri olduğunu belirtmek faydalıdır. Örneklenen göçmenlerle yapılan röportajlarda ortaya çıkan sonuçlar çerçevesinde, bu durumdan etkilenen başlıca alanlar istihdam ve barınmadır. Sağlık, eğitim gibi diğer alanlarda çok az veya önemsiz etkiye rastlanmıştır. Bununla birlikte, bu sektörlerin bir şekilde birbirine bağlanması nedeniyle dolaylı bir etki yapabilir. Görüşülen kişilerin bazılarının cevaplarını kullanarak, istihdamda, katılımcının diğer ihtiyaçları yerine getirme yeteneğinde bir etkisi olduğu şeklinde sabit bir referans yapılır.

Buna ek olarak bu çalışma akının, Afrikalı göçmenler üzerindeki etkisinin çalıştığı veya çalışmayı umduğu sektöre göre değiştiğini tespit etti. İş yerlerinin, küçük esnaf, restoranlar ve barlar, mekanikçiler ve tekstil sektörleri gibi ekonominin kayıt dışı ve yetersiz şekilde düzenlenmiş sektörlerde olduğunu bildiren göçmenler, eğitim gibi resmi ve iyi düzenlenmiş sektörlerde olduğundan daha fazla etkileniyor gibi görünüyor. Bu değişiklikler, iki sektörün ihtiyaç duyduğu beceri düzeyine ve iyi düzenlenmiş sektörlerde istihdam yaratmaya çalışmak için yalnızca statüsü "sakinler" olarak tanımlanan kişilerin alınması bu kategorideki göçmenlerin bu sektörlerin (resmi sektörler) talep ettiği yasal gereklilikleri yerine getirebilmeleri nedeniyledir.

Ayrıca, görüşülen Afrika göçmenlerin bazılarında sıkıntıya sokan sorunların bazılarının yasadışı bir şekilde de olsa diğerleri için bir fırsat penceresi sunduğunu belirtmek etkileyicidir. Böylelikle, mevcut barınaklarda, özellikle de şehir merkezinde olan baskılardan kaynaklanan barınma zorluğu, bazı göçmenlerin, kendi kiraladıkları odaları kendi barınağının kirasını karşılayamayan diğer insanlara kiraya vermesi para kazandıran konaklama etkeni haline geldi.

Bu çalışma ile belirlenen karşılaştırmalı görüntü yukarıdaki ile de ilgilidir. Bu alandaki çalışma, Suriyelilerin Türkiye'ye akmasının Afrikalı göçmenleri en azından Türk nüfusun bazı kesimlerinde olumlu bir şekilde sunduğunu bulgular. Nitekim bu gelişmeyle birlikte, Türk nüfusuna, iki göçmen grubunun değerlendirildiği yeni bir perspektif verildi ve çalışmada bulunan bazı Türklerin anlatımlarına göre, karar Afrikalı göçmenlerin lehine gibi görünüyor. Bunun anlamı, Afrikalı göçmenlerinin Türk nüfusu ile sürtüşme şansının az olmasıdır.

Sonuç olarak, bu zorluklara rağmen, bazı Afrikalı göçmenler Türkiye'yi hala daha iyi kalınacak bir yer olarak görüyor. Bazıları ile yapılan sohbette, Türk güvenlik güçlerinde taciz olayına neredeyse hiç karşılaşılmamasını ana neden olarak görmelerini işaret ediyor. Bunun, diğer yargı sistemlerinde nispeten mümkün olmadığını, fırsatların daha iyi olduğunu belirtmektedir.

Bu çalışmadan, Suriyeli mülteci krizinin Afrikalı göçmenlerin Türkiye'de hizmetlere erişimi üzerine bazı etkileri olduğu ortaya çıkarılabilir. Çalışma, krizin Afrikalı göçmenler için hem olumsuz hem de olumlu görünüş yarattığını ortaya koyuyor. Bu ve diğer sonuçlara çalışmanın nesneliği ışığında, aşağıdaki tavsiyeler yapılır. Bu tavsiyelerin, uluslararası hukuka göre, devletlerin göç yönetmeliklerine karar verme hakkına sahip olduğu gerçeklik algısı üzerine yapıldığını vurgulamalıyız. Bununla birlikte, araştırmacı, bu düzenlemelerin şeffaflık, insan haklarına saygı ve hesap verilebilirlik konularındaki uluslararası standartlara uyması gerektiğini görüşündedir.

- Göçmenlerin, sosyal hizmetlere erişme güçlerine ağır basmasına karşın işaret etmeye devam ettikleri önemli konulardan biri, "belgelenmemiş" statüleriyle ilgilidir. Bu nedenle, ikamet izni ve çalışma izni alanlarında reformların yapılması önerilmektedir. Bunlar sadece göçmenlerin hayatta kalmalarını sağlamakla kalmaz, aynı zamanda ev sahibi ülkenin sosyoekonomik gelişimine anlamlı katkılar sağlarlar.
- Çocuk hakları alanında özellikle eğitime erişim. Türk hükümetinin, özellikle Suriyeli mülteci akını sonrasında imzalanan uluslararası sözleşmeye anlam vermek konusunda önemli ilerleme kaydettiğini öğrendim. Bununla birlikte bu çaba, Suriyeli mültecilerin ve sığınmacıların yalnızca çocuklarının ulaşım alanında, diğer göçmen gruplara ait çocukların ihmal edilmesine yol açmaktadır. Bu nedenle, diğer göçmen gruplarından gelen çocukları kapsamaya çalışmak önerilir.
- Hükümet dikkatini, emeğin istismarını kontrol etmek için kayıt dışı sektör faaliyetlerine yönlendirmesi gerekir.
- Göçün konturu farklı grupları içerdiğinden, göç politikalarının ve uzatma kurallarının cinsiyet gibi tez farklılıklarını yansıtması önerilir.

- Şeffaflığa dayalı özel bir izleme ve değerlendirme sistemi ve sivil toplum kuruluşları gibi sektördeki diğer oyuncularla işbirliğine dayalı bir plan oluşturulmalıdır. Sırayla, önemli paydaşlarla daha geniş bir istişareye dayalı çok katmanlı bir sistem kurulmalıdır.

5.1 Sonuç

Küreselleşme sınırındaki genişleme, hem insan hem de toplumsal yaşamda büyük gelişmelere yol açmıştır. Bu gelişmelerden biri ticaret ve ticaret yoluyla sınırlar arasındaki bağlantıların artması olmuştur. Sonuç olarak, sınırların ötesinde, özellikle de az gelişmiş dünyadan gelişmiş dünyaya doğru insan dolaşımı da önemli ölçüde arttı (BM, 2015). Bu, diğer gelişmelerin yanı sıra, uluslararası göçü bugün küresel siyasi söylem tartışmalarının ana alanlarından biri yapmıştır.

Suriye krizinin ardından ortaya çıkan mülteci krizi de küresel siyaset izleyicisini uluslararası göçmenlere kaydırıldı. Suriye'nin yakın komşularından biri olan Türkiye, hayatlarını kurtarmak için çatışma bölgesinden kaçan Suriyelilerin akınına uğradı. Nitekim Türkiye, dünyada en çok Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapan ülke konumundadır (UNHCR, 2015). Bu, hem yasada hem de uygulamada ülkenin göç görünümünü değiştirdi. Bu nedenle, Türkiye'nin uluslararası göç karşısındaki duruşunu etkileyen bu gelişmeler ile başa çıkmak için bir dizi reform yapılmıştır.

Sırf bu akımın etkileri ve sonucunda ortaya çıkan reformlar, dünyanın diğer bölgelerinden ve ülkelerinden gelen göçmenlerin yaşam koşullarına kadar uzanır. Bu çalışma, İstanbul'daki Afrikalı göçmenlerin üzerindeki bu sonuçları incelemeye yönelik bir girişim olarak ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bulguları arasında, kalkınmanın özellikle de kayıt dışı sektörlerdeki Afrikalı göçmenler için istihdam beklentilerinin daralmasına neden olduğunun farkına varılması, diğer ihtiyaçların arasında konut, sağlık gibi ihtiyaçların karşılanması üzerinde dolaylı ve doğrudan etkileri olan bir gelişme olduğudur.

Bu çalışmanın sonraki çalışmalar için bir önemi olmuştur. Suriyeli mültecilerin akın etmesinin Afganlar, Iraklılar gibi diğer göçmen grupların yaşam koşulları ya da hayatta kalma stratejileri üzerindeki etkileri ile ilgili yapılacak daha sonraki çalışmaların tonunu

ayarladı. Buna ek olarak, Türkiye'deki farklı göçmen grupların üzerindeki etkisinin çeşitliliklerini belirlemek için kullanılacak karşılaştırmalı çalışmalar için bir pencere açılmıştır. Son olarak, bu çalışma İstanbul'daki bir Afrikalı göçmen örneği üzerinde daraltıldığından, hedef nüfusu genişletmek ve oradaki değişikliklere bakmak suretiyle daha ileri çalışmalar yapılabilir.

Sonuç olarak, küresel ekonomi yavaş yavaş toparlanma işaretleri gösterdiğinden, göç baskısı tartışmalara neden olabilir. Son zamanlarda Avrupa'da yapılan seçim sonuçlarında da belirtildiği üzere, vatandaşlardan hükümetlerine uluslararası göçe karşı daha sert tavır almaları için artan baskı şekilleniyor. Gerçekten de, Avrupa'daki merkez sağ kesimin son zamanlarda kazandığı zafer, kısmen kendi yargı yetkileri altındaki göçmenlerin durumuyla ilgili kozlarını iyi kullanmalarından kaynaklanır. Benzer eğilim, son ABD seçimlerinde Donald Trump'ın zaferine göre belirlenebilir. Aslında pek çok seçim uzmanı ve siyaset bilimci Donald Trump'ın zaferini göçteki sert duruşuna bağladılar. Ayrıca, son seçimlerde Donald Trump tarafından yönetilen cumhuriyetçilerin en önemli kozlarından biri, göçmenlerin ülkelerine geri gönderilmesi ve Meksika duvarının inşasıyla ilgilidir. Bu, göç sorunlarının bir kez daha küresel siyasi söylemlerin merkezinde yer aldığını gösterir.

EKLER

Ek I: AFRİKA'DAKİ MÜLTECİ AKIMLARI VE İÇ DAĞILIM *

Doğu Afrika ve Afrika Boynuzu: Afrika Boynuzundaki (Somali, Eritre, Etiyopya ve Sudan) çevresel felaketler ve etnik, sınır ve gerilla savaşları, 1980'li ve 1990'lı yıllarda büyük miktarda mülteci ve sığınmacı akışına neden oldu.

Orta Afrika: Ruanda'daki soykırım ve Burundi'deki iç savaşın ardından 1990'ların ortasında mülteci akımı ve iç tehcir zirveye ulaştı. Kongo Cumhuriyeti'ndeki karışıklık ve Kongo Demokratik Cumhuriyetindeki (daha önce Zaire) iç savaş, 1997 yılından itibaren mülteci ve yerinden olmuş kişilerin akışını daha da artırıyor. Bölgedeki ihtilaflar ve savaş bundan sonra azalmış olsa da, son zamanlarda DKC ve Ruanda arasında gerginlik artmaktadır.

Batı Afrika: 1989'dan beri Gine Bissau, Sierra Leone, Liberya ve Fildişi Sahillerini kapsayan bölge, isyanlar, iç savaşlar ve askeri isyanlar yaşadı ve milyonlarca insanın kökünü kazındı.

Güney Afrika: Angola, Mozambik, Zimbabve ve Güney Afrika'da (ayrımcılığa karşı) bağımsızlık ve kurtuluş mücadeleleri, son birkaç on yılda mülteci akımlarına yol açtı.

* IOM, 2005'den alınmıştır

Ek 2: Demografik veriler

S/ N	Yaş	Cinsiyet	Mevcut Durumu	ikamet	Türkiye Yılları	Meslek
1	32	Erkek	Belgesiz		2 yıl	Şef
2	29	Kadın	Belgesiz		3 yıl	Öğretmen
3	46	Erkek	Belgesiz		11 yıl	Kargo Sahibi
4	29	Erkek	Belgesiz		3 yıl	Tüccar
5	30	Kadın	Belgesiz		4 yıl	Öğretmen
6	36	Erkek	Belgesiz		1 yıl	Tezgâhtar
7	32	Erkek	Belgesiz		2 yıl	Terzi
8	28	Erkek	Belgesiz		3 yıl	Tüccar
9	33	Erkek	Belgesiz		2 yıl	Berber
10	26	Erkek	Belgesiz		2 yıl	Tamirci
11	40	Erkek	Belgesiz		5 yıl	Tüccar
12	26	Erkek	Belgeli		2 yıl	Öğrenci
13	27	Erkek	Belgesiz		1 yıl	Tüccar
14	30	Kadın	Belgesiz		1 yıl	Terzi kadın
15	29	Male	Belgesiz		2 yıl	Tekstilci
16	28	Male	Belgesiz		1 yıl	Tüccar
17	31	Kadın	Belgesiz		2 yıl	Tüccar
18	28	Erkek	Belgesiz		1 yıl	Tüccar
19	25	Kadın	Belgesiz		2 yıl	Satış danışmanı
20	31	Kadın	Belgesiz		3 yıl	Tekstilci
21	32	Erkek	Belgesiz		2 yıl	Şef
22	29	Kadın	Belgeli		3 yıl	Öğretmen
23	46	Erkek	Belgesiz		11 yıl	Kargo Sahibi
24	32	Erkek	Belgesiz		3 yıl	Tüccar
25	30	Kadın	Belgesiz		4 yıl	Öğretmen
26	26	Erkek	Belgesiz		1 yıl	Tekstilci
27	32	Erkek	Belgesiz		4 yıl	Danışman
28	28	Kadın	Belgesiz		4 yıl	Öğretmen

29	26	Kadın	Belgesiz	1 yıl	Satış danışmanı
30	31	Kadın	Belgesiz	1 yıl	Fabrika işçisi
31	26	Erkek	Belgesiz	6 yıl	Tüccar
32	36	Erkek	Belgesiz	4 yıl	Tekstilci
33.	42	Erkek	Belgesiz	12 yıl	Berber
34	29	Erkek	Belgesiz	1 yıl	Tüccar
35	34	Erkek	Belgesiz	1 yıl	Tüccar
36	37	Kadın	Belgesiz	2 yıl	Lokantacı
37	36	Erkek	Belgesiz	6 yıl	Tüccar
38	28	Kadın	Belgeli	3 yıl	Öğretmen
39	52	Kadın	Belgesiz	15 yıl	Tüccar
40	29	Erkek	Belgesiz	5 yıl	Lokantacı
41	28	Kadın	Belgesiz	3 yıl	Tekstilci
42	36	Kadın	Belgesiz	7 yıl	Lokantacı
43	38	Kadın	Belgesiz	5 yıl	Lokantacı
44	48	Erkek	Belgesiz	11 yıl	Tüccar

REFERANSLAR

- Adepoju, Aderanti. (2000). "Issues and Trends in International Migration in Sub-Saharan Africa," *International Social Science Journal* 52(3): 383-394.
- Bauer, Thomas and Klaus F. Zimmermann. (1999). "Assessment of possible migration pressure and its labor market impact following EU enlargement to Central and Eastern Europe." A study for the Department of Education and Employment, UK. *IZA Research Report* No.3, July.
- Bijak, Jakub. (2006). "Forecasting international migration: selected theories, models and methods", CEFMR Working Paper no. 4, Central European Forum for Migration Research, Warsaw.
- Bonin, Holier et al. (2008). "Geographic Mobility in the European Union: Optimising its Economic and Social Benefits". *IZA Research Report* No. 19. July.
- Borjas, George. (1987). "Self-selection and the earnings of immigrants," *American Economic Review* 77(4): 531-553.
- Borjas, George J. (2008). "Labor Economics." Fourth Edition. *McGraw-Hill International/Irwin*.
- Boyd, M. (1989). "Family and Personal Networks in International Migration: Recent Developments and New Agendas." *International Migration Review*, 23(3): 638-670.
- Bredeloup, Sylvie (2012), "Sahara transit: times, spaces, people," *Popul Space Place*, 18: 457-67.
- Brettell, C.B. and Hollifield, J.F. (eds) (2007). "Migration Theory: Talking Across Disciplines." *New York and London: Routledge* (2nd edition).
- Brewer, K. T. & Yüксеker, H. D. (2006), "A Survey on African Migrants and Asylum Seekers in Istanbul," MiReKoc Research.
- Büdel, Martin (2013). An Ethnographic View on African Football Migrants in Istanbul. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* 68(1): 1-20.
- Calavita, Kitty, (2005). "Law, Citizenship, and the Construction of (Some) Immigrant 'Others': A Review Essay," *Law & Social Inquiry*, Volume 30: 401-420
- Castles, S. and Miller, M.J. (2009). "The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World." *Basingstoke and New York: Palgrave Macmillan and Guilford* (4th edition).

- Chiswick, Barry R. (2000). "Are Immigrants Favorably Self-Selected? An Economic Analysis," IZA Discussion Paper no.131. March
- Collyer, Michael and Hein de Haas (2012). "Developing dynamic categorizations of transit migration, *Population, Space and Place*", 18(4): 468-481.
- Collyer, Michael (2007). "In-Between Places: Trans-Saharan Transit Migrants in Morocco and the Fragmented Journey to Europe," *Antipode*, 39: 668-690.
- Coser, Lewis. 1956. *The Functions of Social Conflict*. New York: Free Press.
- Daniels, R. (2002). "Coming to America: A History of Immigration and Ethnicity in American Life." 2nd Edition. Princeton, NJ: HarperCollins Publishers
- De Clerck, Helene Marie-Lou (2013). "Sub-Saharan African Migrants in Turkey: A Case Study on Senegalese Migrants in Turkey." *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* 68(1): 39-58.
- De Haas, H. (2008). "Irregular Migration from West Africa to the Magreph and the European Union." IOM, Geneva.
- De Haas, Hein. (2007). "Turning the Tide? Why development will not stop migration," *Development and Change* 38(5): 819-841.
- Didier Fassin. (2005). "Compassion and Repression. The Moral Economy of Immigration Policies in France." *Cultural Anthropology*, 20 (3):362-387.
- Dustmann, Christian and F. Fabri (2003), "Language Proficiency and Labour Market Performance of Immigrants in the UK", *Economic Journal*, vol. 113, pp. 695-717
- Erder, S. (2007). 'Yabancısız' Kurgulanan Ülkenin 'Yabancıları'. İçinde: Türkiye'de Yabancı İşçiler. (A. Arı der.). Derin Yayınları, İstanbul, s.1-83.
- Faist, Thomas. (2000). "International Migration and Transnational Social Spaces." Oxford: *Oxford University Press*.
- Faist, T. (1997). "The Crucial Meso-Level. International Migration, Immobility and Development." T. Hammer, G. Brochmann, K. Tamas and T. Faist. Oxford, *Berg Publishers*
- Favell, Adrian. (2008a). "Rebooting migration theory. Interdisciplinarity, globality and postdisciplinarity in migration studies." In: C.B. Brettell and J.F. Hollifield (Eds.),

- Fourage, Didier and Peter Ester. (2007). "Factors determining international and regional migration in Europe," Research Report of the European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Dublin
- Harris, J and M.P Todaro.(1970). "Migration, unemployment and development: A two-sector analysis," *American Economic Review* 60: 126-142.
- Hicks, J.R. (1932). "The Theory of Wages." London: *Macmillan*
- Hughes, Nesya. (2003). "Yemen and Refugees: Progressive Attitudes – Policy Void," *Forced Migration Review* (16): 36-38.
- International Organization for Migration (IOM). (2005). "World Migration. Costs and Benefits of International Migration." Geneva: IOM.
- İçduygu, A. (2010). "Türkiye’de Uluslararası Göçün Siyasal Arka Planı: Küreselleşen Dünyada "Ulus-Devleti İnşa Etmek ve Korumak" In: Türkiye’ye Uluslararası Göç (B, Pusch-T. Wilkoszewski der.) Kitap Yayınevi, İstanbul.
- İçduygu, A. and K. Biehl. (2009). "Turkey". In: *Managing International Urban Migration Turkey, Italia, Espana, Country Reports Turkey, Italy, Spain.* (Ahmet İçduygu and Kristen Biehl, ed.), Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Jamal, Arafat. (2003). "Camps and Freedoms: Long-Term Refugee Situations in Africa," *Forced Migration Review* (16): 4-6.
- Katz, El & Oded Stark. (1986). "Labor Migration and Risk Aversion in Less Developed Countries." *Journal of Labor Economics*, 4(1): 134-49.
- Kilberg, Rebecca. (2014). "Turkey’s Evolving Migration Identity." *Migration Information Source*, July 14, 2014
- Kindiki, Kithure. 2005. "Europe and the Rebuilding of Somalia," *Forced Migration Review* (23): 37-38.
- Koser, K., (2007). "Refugees, Transnationalism and the State". *Journal of Ethnic and Migration Studies*, **33**(2), 233-254.
- Kirişçi, K. (2007a). "Turkey: A Country of Transition from Emigration to Immigration." *Mediterranean Politics* 12(1): 91-97.
- Krieger, H. and Maitre, B. (2006). "Migration Trends in an Enlarging European Union", *Turkish Studies*, 7 (1): 45-66.
- Kurekova, L. (2011). "Theories of migration: Conceptual review and empirical testing in the context of the EU East-West flows." In *Interdisciplinary conference on migration, Economic change, social change*, University College London.

- Lewis, W Arthur. (1954). "Economic development with unlimited supplies of labor",
The Manchester School of Economic and Social Studies 22: 139-191.
- Liebig Thomas and Alfonso Sousa-Poza. (2004). "Migration, self-selection and income
inequality: An international analysis," KYKLOS 57: 125–146.
- Mansoor Ali and Bryce Quillin. (2006). "Migration and Remittances. Eastern Europe
and the Former Soviet Union." The World Bank.
- Marshall, T. H., (1964). "Citizenship and Social Class," in *Class, Citizenship and
Social Development: Essays by T.H. Marshall*, Anchor Books, pp. 93-111.
- Massey, D.S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A. and Taylor, J.E.
(1998). "Worlds in Motion, Understanding International Migration at the End of
the Millenium." *Oxford: Clarendon Press*.
- Massey, Douglas S. et al. (1994). "An Evaluation of International Migration Theory:
the North American Case." *Population and Development Review*, 20(4):
Dec'94. 699-751.
- Massey, Douglas S., Joaquin Arango, Graeme Hugo, Ali Kouaouci, Adela Pelegrino, J.
Edward Taylor. (1993). "Theories of International Migration: A Review and
Appraisal," *Population and Development Review*, 19, no.3, pp.432-487
- Massey, Douglas S. & Alberto Palloni. (1992). "Studying Network Migration with
Multistate Hazards Models." Working Paper.
- Massey, Douglas S, & Felipe Garcia Espana. (1987). "The Social Process of
International Migration." *Science*, 237: Aug'87. 733-38.
- Nicholas de Genova, 2015. "Denizens All: The Otherness of Citizenship" in Bridget
Anderson and Vanessa Hughes (eds.), *Citizenship and Its Others* (Basingstoke:
Palgrave Macmillan).
- Öcal, Aslı. (2005). "Türkiye'deki Afrikalı Göçmenler. Bir Yiğit Gurbete Gitse..".
Express, no. 52, August 2005, pp. 41-44.
- Portes, Alejandro. (2001). "Introduction: The debates and significance of immigrant
transnationalism," *Global Networks* 1(3): 181-194.
- Portes, Alejandro. (1999). "Immigration Theory for a New Century: Some Problems
and Opportunities." Pp. 21-33 in *The Handbook of International Migration: The
American Experience*, edited by C. Hirschman, P. Kasinitz, and J. DeWind.
New York: Russell Sage Foundation

- Portes, Alejandro. Ed. (1995). "The Economic Sociology of Immigration Essays on Networks, Ethnicity, and Entrepreneurship." *Russell Sage Foundation*, New York.
- 3RP, Regional Refugee and Resilience Plan 2016-2017. In Response to the Syrian Crisis. London, February 4, 2016.
- Sassen, S. and Smith, R., (1992). "Post-industrial growth and economic reorganisation: their impact on immigrant employment." In: J.A. Bustamante, C.W. Reynolds and R. Hinojosa Ojeda, eds, *U.S.-Mexico relations :labor market interdependence*. Stanford, Calif.: Stanford University Press, pp. 372-393.
- Schapendonk, Joris and David van Moppes, (2007), "Migration and Information. Images of Europe, migration encouraging factors and en route information sharing," *Working Papers Migration and Development Series*.
- Silver, Beverly. 2003. *Forces of Labor. Workers' Movements and Globalization since 1870*. Cambridge: Cambridge University Press
- Sjaadstad, Larry. (1962). "The costs and returns of human migration," *Journal of Political Economy* 70: 80-93.
- Skeldon, R. (1997). *Migration and Development: A Global Perspective*, Harlow, Essex: Addison Wesley Longman.
- Soysal, Yasemin. (199). "Towards a Postnational Model of Citizenship," in *Citizenship Debates*, ed. G. Shafir, University of Minnesota Press, pp. 189-217.
- Stark, Oded. (2003). "Tales of Migration without Wage Differentials: Individual, Family, and Community Contexts", Paper prepared for Conference on African Migration in Comparative Perspective, Johannesburg, South Africa, 4-7 June, 2003.
- Stark, O. (1991). "The Migration of Labour." Oxford: Blackwell
- Stark, Oded, & D.W Bloom. (1985). "The New Economics of Labor Migration." *American Economic Review*, 75(2): 173-178
- Stark, Oded, (1984a). "Migration Decision Making: A Review Article." *Journal of Development Economics*, 14: 251-9.
- Suter, Brigitte (2012). "Social Networks in Transit: Experiences of Nigerian Migrants in İstanbul." *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 10(2) : 204-222.
- Taylor, J.E. (1999) 'The new economics of labour migration and the role of remittances in the migration process', *International Migration*, 37(1): 63_88.

- Todaro, Michael P. (1969). "A model of labor migration and urban unemployment in less developed countries," *American Economic Review* 59:138-148.
- Turner, B.S., (1997). "Citizenship Studies: A General Theory," *Citizenship Studies* 1(1): 5-18.
- Urry, J. (2007). "Mobilities." Cambridge: *Polity*.
- UNICEF 2017, https://www.unicef.org/media/media_94417.html
- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR). 2011. UNHCR Statistical Yearbooks. Available online at <http://www.unhcr.org/pages/4a02afce6.html>
- WFP (World Food Programme). (2014a). "WFP Forced to Suspend Syrian Refugee Food Assistance, Warns of Terrible Impacts as Winter Nears." December 1. Rome: WFP. <http://www.wfp.org/news/news-release/wfp-forced-suspend-syrian-refugee-food-assistance-warns-terrible-impact-winter-nea>
- Yaghmaian, Behzad. (2003). "Afrika Diyasporası: Türkiye'deki Afrikalı Göçmenlerin Dramı, Birikim." pp. 140-148
- Yükseker, Deniz and Kelly Todd Brewer (2011). "Astray and Stranded at the Gates of the European Union: African Transit Migrants in Istanbul. *New Perspectives on Turkey*." 44: 129-160.